

GALLIAE CELTICAE,
AC ANTIQVITATIS
LVGDVNENSIS CIVITATIS, QVAE
caput est Celtarum, campus.

LVGDVNI EX OFFICINA MELCHIORIS ET
GASPARIS TRECHSEL FRATRVM
M. D. XXXVII.

CVM PRIVILEGIO REGIS.

2 400 40
Gala
MADE IN SPAIN

2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26

GALLIAE CELTICA
 CAE, AC ANTIQVITATIS
 LVGDVNENSIS CIVITATIS, QVAE
 caput est Celtarum, campus.

LVGDVNI EX OFFICINA MELCHIORIS ET
 GASPARIS TRECHSEL FRATRVM
 M. D. XXXVII.

CVM PRIVILEGIO REGIS.

P R A E F A T I O
 R E V E R E N D I S S I M O D. D. I O H A N
 ni du Bellay sacrosanctae Romauae ecclesiae cardinali
 dignissimo, ac Parisiensi episcopo S. Campegius,
 S. P. D.

OMNES homines, antistes clarissime, uehementer optant, mirificeq; nituntur, ut patriam tam ope summa iuuent quam omni officio pietate ac ueneratione prosequantur. Chari nanque sunt filij, chari parentes, chari quinetiam atque nihilominus amici: omnium tamen patria una charissima est. Non solum enim patria parentum esse parens, atq; munaera quae a parentibus proficiuntur omnia contulisse uidetur, uerum etiam complura nobis alia comperitur praestitisse, ueluti solem, aethera, humum, orationem, documenta, mores, uocem, societates, domos, atq; alimenta: quibus muneribus simul se benignam atq; suauem ostendit. Quamobrem combustam a Gallis Romam Camillus ardenti animo, cura, sollicitudine, ac interitu uedicauit, instaurauit, adauxit. Athenas quoq; alioqui inter urbes illustres facile clarissimas, Isocrates, ac Aristides orationibus luculentissimis illustrarunt. Innumeri quinetiam coperti sunt uiri, qui se corpore pro uallo ausi sint hostibus obijcere, eligentes mortem cum uita commutare potius, quam sine patriam uinci, aut uastari, aut ledi. Ipse uero patriam quoq; studio persecutus, ut horum omnium benefaciendi cupiditatem uidear imitari, ita modo quodam sum dispar munere ipso reddendo: illi enim patriam opere magno re-integrauere, uel effecere maiorem, ipse imagine atq; aspectus proprii similitudine tanta produxi in medium, ut oculis omnium atq; ubiq; terrarum perquam facile possit esse conspicua, imagine namq; pura atq; historia defecata in hoc opusculo decreui patriam uenerari. Videor quinimo interim operae pretium facturus tam ciuibus Lugdunensis urbis, quam hominibus exteris. ij enim Lugdunum audientes in quadam inani fictaq; cogitatione tanquam in somnio uagantur, spectantes uero haec nostra, urbis originem, situmq; eius, atq; plurima alia quae sunt cognitione digna, aeque ac si praesentia forent, infallaciter certaq; deprehensione nouisse ualebunt. Verumenimvero, sacratissime praesul, quod ab Lugdunensibus ciuibus tato opere diligaris, quodque ciuitas ipsa ob singulares uirtutes tuas intenta erga te est, teq; amat atq; colit, nefas est ut urbis imago haec (quam modo descripsimus) uel aliorum sit, uel aliter quam urbs ipsa se gerat. Proinde eam cape uel ut tuam, uel ut tibi nuncupata a nobis, proq; Lugdunensi urbe una duas habe ciuitates, alteram quam ames, alteram quam legas. In hoc enim opusculo leges praesentis urbis ac nostri temporis ciues, eorumq; mores, consuetudines, ac populi durae ceruicis seditiones. Vale reuerendissime ac clarissime antistes: ac nos symphoniace ama.

Celtæ.

Transrhenani; antiquus Galatae dicebant. Diodor⁹ Sicul⁹ lib. vi. innuit eos noie Galataru. Quis ergo non intelligat ea terra, qua nunc Germania dicim⁹, olim fuisse Gallia, & a Celtis occupata, quemadmodum Transalpinam Insubria nunc dicimus, quae tamen Galliae nomen retinet, quia a Gallis olim fuit habitata. Quicquid uirtutis & honesti gestu inter Rhenum & Danubium antiquit⁹, id Celtis uel Galatis, Belgis aliquando, non Germanis ascribitur: unde accidit, ut ea terra, quae nunc Germania dicitur, Celtica Galatia ab incolis Celtis diceretur. Est enim Celta antiquum nomen Germaniae uero nouum. Fuerunt enim Germani (ut Franciscus Hirenicus scribit) ante quoniam nomen eorum diuulgatum est. Et Celtae dicti & Galli.

Cisrhenani; proprie antiquitus Celtæ dicebantur. Lucillus Tarentinus lib. iij. super Apolloniu, Hercinia Celtarum syluam dixit. Marlianus enarrator Ptolemæi, & nostrae tempestatis homines Heluetios Celtarum populos dixerunt. Illud quoque nobis argumentum praebet, Celtas in tantum dilatatos sub iure suo Germanos subiectos habuisse, quod totam Germaniam sub regibus eorum fuisse historiae uoluerunt. Et sic ubi nunc est Germania dicebat Galatia a Celtis Galatis, qui ibi habitabant, quae postea dicta est Germania a Germanando seu propagando, uel (ut alij uolunt) quia Germani fratres sunt Gallorum. Ab ijs enim originem duxerunt.

Celtæ

Allobroges; qui & Burgundi dicti sunt a duce, cui nomen fuit Alloxox, a posteris Alloxox dictus est. Comixtio autem interpretatur Austrum uersus. Nec dubium est illum fuisse, qui in Australi Lugdunensis prouinciae partem commixtas colonias duxerit uocatas Allobroges. in quibus cosmographi urbes illustres describunt, Viennam, Gebennam, Aunionem. Sed postea dicti sunt Burgundi a Burgis, quia prius habitabant in Burgis circa Rhenum.

Lugdunenses; qui & ueri Celtæ. Lugdunensis Gallia ducta per longum, & per angustum inflexa Aquitaniam semicingit: ab oriente habet Belgicam, a meridie partem prouinciae Narbonensis, in qua Arelatum ciuitas sita est. Et maris Gallico Rhodanus flumen accipitur.

Narbonenses. Est enim Narbonensis prouincia pars Galliarum; & habet ab oriente Alpes Cottias, ab occidente Hispaniam, a circio Aquitaniam, a septentrione Lugdunensem prouinciam, ab occidente Belgicam. Secundum descriptionem Caesaris Narbonensis & Lugdunensis eadem est prouincia, uidelicet Celtica Gallia, qui (ut inquit) dicitur ueri Galli.

Celtæ

Sequani sunt populi in Rhodani & Dubidis fluuiorum medio habitati & Iura motum sunt siti, quorum origines. de quibus Strabo, Lugdunensis (ingit) in colle conditum, ubi Arar amnis Rhodano commiscetur. Haec urbem genti Sequanorum praesidere constat, quae in Rhodani & Dubidis medio iacet.

A a ij

Celtarum antiquorum philosophi & poëta.

Bardi melodiariū poëta: hi organis veluti lyra cantant hos laudantes, alios vituperātes, sermone vtebantur breui ac subobscuro, multaq; animo dubia loquebantur, acuti erant ingenio & a doctrina minime alieni.

Saronida: Gallorū erant philosophi vtebantur insuper diuinationibus, qui apud eos cum augurijs & sacrificijs futura prædicūt maximè existimant, omni eis obtēperāte plebe. Est & apud eos id moris, nullum absq; philosopho sacrificiū facere.

Christianorum philosophi ac theologi.

Græci, vti fuerunt Theophilus, Iohānes Damascenus, Gregorius Nazianzenus, ac Nicen^o, Iohānes Chrysostomus, Origenes.

Latini, vti fuerūt Hieronymus, Augustinus, Ambrosius, Gregorius, Hilarius, Tertulianus, Cyprianus, Lactantius.

Celtarum Christianorum ac recentium philosophi ac theologi.

Reales qui formalitates qdditates, esseitates naturas cōmunesponūt, vti fuerunt Scotus, Alexāder des Ales & similes.

Medij seu terministæ formalitates qdditates nō omnino negantes, sed quodāmodo mediū ponētes, vti fuerūt Faber, Bouill^o, Clucto^o ueus & illorū collegæ.

Noiales formalitates quid esseitates naturas cōmunes & quæ a sensu restrahtes, qui & sensuales dici possūt, vti fuerūt Okanus & Buridanus.

Celtarum realium sectæ.

Scotistæ formalitates esseitates cōmunes naturas ponentes.

Thomistæ formalitates esseitates nō omnino negantes sed non ita a rebus vt Scotus abstrahentes.

Nominalium Celtarum sectæ.

Okanistæ quātita tem a re quāta figurā a re figurata nō separātes.

Areminēses Gregoriani complexè significabilia assignātes, in alijs Okanizantes.

Buridanistæ quātitatē a re quāta & figurā a re figurata distinguētes, in alijs cum noialibus cōcordantes.

Celtarum recentium oratorum sectæ.

Atticissantes ac quodā modo Chaldaizātes, oia aut plurima aliorū sensu reprehēdētes, nihil quod in Erasmi hortis non reperiatur laudantes.

Ciceroniani omnes præter Ciceronem refutantes vt Longolius, Sadoler^o, Doletus.

Hieronymiani vestigia Hieronymi imitantes aliquādo cādide nōnūq; ingenuè, interrim elegāter, acutè, apertè, appositè quādoq; simplici stylo rem suā narrantes.

Gallia

GALLIAE CELTICAE CAMPVS, IN QVO DE LV

gdunensi origine, ac consulatu, & plebeia seditione agitur, a Pierchano equestris ordinis uiro apud Carnutes in S. Martini prioratu æditus.

ALLIA Europæ regio tribus inclytis animibus in partibus tres, Belgicam, Celticā, & Aquitanicā dūducitur. Belgica a Scalde flumine ad Sequanā, Celtica a Sequana ad Garumnā, Aquitanica a Garūna ad Pyrenæos mōtes diffundit. Tameſi Ptolemæus in partibus quatuor Belgicā, Lugdunēsem, Aquitanicā, & Narbonēsem diuidit. Prior sentētia cū antiquis magis cōuenit, quippe Narbonēsem

Gallia triplex. Belgica. Celtica. Aquitanica.

sub Lugdunēsi cōtineri est vero pximū. Veteres historiographi Gallorū fortissimos Belgas, Celtas prudentissimos, literarum monumentis tradiderunt. Appianus historiae scriptor clarissimus a Celto Poliphemi filio (qui regionem illam suæ ditioni subegit) Gallia Celticæ inditum nomen refert.

Gallia Narbonensis sub Lugdunensi continetur.

Nonnulli a Celto Aruerniæ monte haud procul a sancto Floro C. Cæsar dictator hos tres Galliaē populos lingua legibus ac institutis inter se distindere in commentarijs scriptum reliquit. Belgæ siquidem fortissimi barbari agrestes varioq; sunt ingenio, Celtæ prudentissimi humanissimi & in primis dociles, Aquitani verò perquā agiles ac mobiles. His enim cholera melancholia admitta dominatur, Belgæ phlegmatici admisto quidem sanguine, Celtæ verò temperati, etenim eorū regio in planitie est sita & (quibus nō carent Belgæ) montibus vacua. Inter Celtas tanquā sol inter sydera Lugdunum emicat atq; præradiat, vrbs ab omni æuo metropolis, media inter Allobrogas, Belgas, & Aquitanos, temperata & ab omni caloris frigorisq; excessu aliena. Neq; enim æquò calidiōr vt Narbonensis, nec algidiōr vt Belgica. Huius situs est inter Rhodanū & Ararim ab omnibus & poëtis & historicis præter cæteros Galliaē amnes celebratos. Cuius in poemio ad Galatas meminit Hieronymus quū inquit, Oppidū Rhodani coloni Rhodiorum locauerunt, vnde amnis Rhodanus nomen accepit. Si cū Phocensibus (a quibus Massilia olim condita, quos etiam. M. Varo trilingues vocat, quū Græce Latine & Gallicè loquerentur) eò couenere, Qui Arar quodā dicebatur, de quo Verg. Aut Ararim Parthus bibet, aut Germania Tygrim. Antonij Veri temporibus a sanguine xix. mille martyrum in colle qui nunc vulgo Collis decollationis nūcupatur obrūcatorū Sagonæ nomen fortitus est. Horum cruor ad Ararim defluxit, hæsitq; aliquid vicus gurgitis. Quis non demiretur sanctorum martyrum sanguinem contra fluminis tractū Matisconem vsq; diuinitus cōscendisse? per id tempus Araris no

C. Cæsar in commentarijs.

Aquitani agiles & choleric.

Belgæ phlegmatici Celtæ temperati.

Rhodan^o unde dicitur.

Sagona olim Arardicebatur.

Martyrum sanguis.

vicus gurgitis.

Matisconis vrbs.

A a iij

DE ORIGINE

Sagona Vnde de dictus. men Sagonæ cessisse memoriæ proditum est, id quod martyrum sanguinis ratio aperte indicat. Horū princeps atq; prothomartyr Hyrenæus, episcopus Lugduni secūdus fuisse traditur. Cuius intimi & familiares amici Alexander medicæ artis professor eximius, atq; Hypipodius, cum suo antistite martyrij palmam adepti sunt. Primus Lugdunensium episcopus Phutinus dictus est, cui paulò antè caput præcisum, corpus flammis crematum, cum *Martyrū numerus.* xlyij. martyribus. In quorum numero diua Blandina vnà cū filio, cui Pontio nomen erat, iure haberi debet. Is annum agens decimum quintum cū piētissima matre acerrimus Christi miles oppetit. Inclyta hæc Lugdunensis vrbs, olim Gallica insula vocitabatur. Hannibal enim authore Plutarcho multis consilijs persuasus castra mouit, & per ripam Rhodani aduerso flumine profectus, paucis diebus peruenit ad locum, quem Insulam Galli appellant. Hanc Arar & Rhodanus amnes ex diuersis montibus confluentes efficiunt. Ibiq; Lugdunum est celeberrima Gallia vrbs, quā longis postea temporibus à Plāco Numatio conditam fuisse accepimus. At Berofus Babilonicus à rege Lugdo (qui primus has sedes incoluit Macabei regis seculo) Lugdunū cognominatum cēset. Quo quidem tempore apud Thuscōs Hercules Alemānus, apud Celtas idē Lugdus regnabat, vt Annius Berosi interpres asserit. verum is liber ad fabulam magis q̄ historiam accedere videtur: iudicio fuerit barbarorum nominū (quæ omnibus ignota ac inaudita sunt) farrago. Proinde nō possum adduci, vt credam huiusce modi fragmenta (quæ falsò sub ipsius nomine veluti supposititia feruntur) à Beroso ædita. Nimirum res gestas Caldæorū, Hebræorū, & Aegyptiorum à Noe diluuiō postera scriptas reliq̄, vt testis est Iosephus in antiquitatum libris. Nonnulli à Lugda Cæsaris legione (quæ Lugduni hyemare solebat) vrbi nomen inditum putant, vt refert Armānus in chronicis. Alij à lucendo, quondā enim (vbi nunc eminet Mercurij vel si maui Veneris forum) erat speculum, miro quidem artificio perspectiuāq; arte compositū, per cuius medium ex Allobrogum montibus radiatione quadam Lugdunum prospiciebatur. Idq; nundinarū gratia, ad quas vndiq; negotiatores conueniebant, vt testis est Eusebius Pamphilus in suis annalibus. Quidā sentiunt Lugdunum apud antiquos Athanacū ab Atheniensibus dictum. Hinc antiquū illud Athanacēse cōnobiū nomen habet, inter geminos amnes structum. Etenim multò antè, q̄ Rhodij Rhodanum cognominassent, Minois Cretæ regis, & Thesei Athenarū seculo, tā graui bello Atheniēses à Cretensibus oppressi sunt, ob Androgei Minois filij mortē (quem inuidia interfecerāt) vt clarissimi Athenarū Philosophi à Græcia profugi, Massiliam cōcesserint. Inde per Rhodani ripam ad Gallicam insulam inter Ararim & Rhodanū sitam prouecti, insignem academiā instituerē, Athanacum ab Atheniēsis vocantes. C. Cæsar lōgo post tempore alpes pertransijt, inde Rhodanum trañciens, in Athanacensi academiā cū Atheniensibus philosophis aliquandū versatus est. Et quoniam bonarum literarum amantissimus, ac præsertim artis dicendi, in qua præter cæteros, si *M. Tullium exemeris, præcelluit, Atticos oratores dies aliquot audire in*

H ij

Alexander

Martyrū numerus.

Gallica insula.

Lugdunū à Lugdo Rege dictum.

Lugdunū à Lugda Cæsaris legione.

Rhodanus à Rhodij dictus.

LUGDVNI.

animum induxit. Quorum singulari eloquentia magnopere oblectatus, academiā tātum abest vt deleuerit, vt potius auxerit illustraueritq;. Nec procul hinc Latinam sapientiam (quam à suo nomine Cæsaris Aram cognominauit) magnifico quidem apparatu erexit. Post id temporis imperāte C. Caligula, quotannis institutū fuit publicæ cōflictationis tam Græcæ q̄ Latinæ theatrum, quò ex vniuersi orbis partibus, Asia, Europa, & Africa, vtriusq; linguæ oratores congregiebantur ad Cæsaris Arā dicturi, ea quidem lege atq; omine, vt qui cæteris palmam præriperet, magno auri & argenti pondere donaretur, qui verò ab oratoris officio alieni nomen sibi insolentissimum arrogarent, aut lingua chartam oblinere, aut ferulis cædi adigebantur, ni in proximum annum ter mergi maluissent. Idcirco metu pallecebant omnes orationem habituri, vt præclare cecinit satyricus, Paleat vt nudis præssit qui calcibus anguē, Aut Lugdunensem rhetor dicturus ad arā. De hac Atheniensium academiā Iulius Cæsar in suis commentarijs non meminit, Latinā enim instituit, quam, vt aliam obscuraret, polioribus literis illustrans, à suo nomine Cæsaris Aram cognominauit. Porro commentariorum libro sexto de Druidis abunde meminit, de quibus itidem Pomponius Mela lib. iij. Habent (inquit) Galli & facundiam suam magistrōsq; sapientiæ Druidas, hi terræ mundiq; magnitudinem & formā, motus cæli & syderum, ac quid dij velint scire profitentur; vnū præcipuè affirmant, æternas videlicet esse animas, vitamq; alterā ad manes. hæc Pomponius. Ii imperāte C. Caligula, ad diem dictum aduersus Atheniēses oraturi, Lugdunum petere cogebantur. Hæc verò academiā ad Neronis vsq; ætatem perstitit. Sed hæc hæctenus. Lugdunum à Plāco Romano conditum in eo colle quod Veneris forum nunc dicitur, fatali igne diei tantum vnus spatio penitus exarsit, vt meminit Seneca ad Lucillum. Hinc colonia (inquit) ab origine sua (centesimus annus est ætas ne homini quidem extrema) a Platone deducta in hac frequentia, loci opportunitate conuuluit. & post paulò, Ciuitas arsit opulenta, ornamentumq; prouinciarum, quibus & incerta erat & excepta. Et licet totius Gallia caput Lugdunū prædicaretur, saepe (vt idem testis est) maiori fortunæ locum fecit iniuria. Multa ceciderunt, vt altius surgerent. Deus enim, opt. max. nonnunquā vrbes demolitur, vt clariores posthac instaurentur. Idem anxios mortales multis aliquando calamitatibus afficit, vt perfectiores tandem efficiantur. Quare rite nos admonet Seneca, quū ait, A Equo animo ferre debemus vrbiū excidia: hoc enim vnum scio, Omnia mortalium opera mortalitate damnata sunt, inter peritura viuimus. Et fortasse Lugdunensis colonia consumpta est, vt in melius excitaretur. Videre licet in Achaia, clarissimarum vrbiū fundamenta iam consumpta, nec quicquā extat ex quo appareat illas saltem fuisse. hæc Seneca. Sed ad institutum sermonem redeamus, Lugduni in collis vertice (vbi nunc Veneris forum) templū aderat, sexaginta columnis sublime, ex totidem prouinciarum, quæ Lugdunensium coloniam subiiciebantur, numero. Quarū singulae à singulis regionibus extructæ fuerāt. Vnde Suetonius, Aderat (inquit) ara dignitatis eximia

Cæsaris ara

C. Caligula oratorū certamen Lugdunū instituit.

Druides.

Lugdunū à Plāco conditum.

Lugdunū in excidium.

Templū. lx. columnarum.

DE ORIGINE

sexaginta gētium, Alia subinde ingens locata erat. Hæc ille. Antonij Veri tempestate duo hæc supra cæteras vrbes Lugdunū illustrabāt, tum Græcæ Latinæq; eloquētiae academiā, tum nundinæ perclares, ad quas (vt Eusebius Pamphilus Cæsariensis episcopus scriptum reliquit) ex vniuersi orbis prouincijs mercatores omni priuilegio ac libertate ab Romanis imperatoribus donati confluebant, Adhæc Lugdunense numisma perinde ac Romanū signatum erat, & vbiuis gentiū admittebatur, si quid Straboni cosmographo credendū, cuius sententiæ Eusebius suffraganatur. Hisce authoribus facillè intelligas, vbi nūc Veneris vel (vt alijs placet) Mercurij forum erat olim emporiū, id est, nūdinarū locus. Nonnulli secus sentiūt, quippe qui Veneris forum illic situm fuisse contendunt, vbi nunc Beatæ virginis Mariæ templum dicatum, abhorrentem prorsus à Venere denominationē sortitum est. Quid enim Veneri maximè aduersatur repugnatq; nempe vīrginitas, vt omnibus in confesso est. Huius historiæ memoriā à scriptorib; nescio qua incuriā prætermissa est. Proinde liberū id opinaturis relinquamus. Quædam adhuc vetusti illius templi extant vestigia, ex cuius saxi celeberrima illa beato Iohanni sacra ædes à generosissimis exulta comitibus, extructa est; nec pcul hinc quadrata domus, cui ab antiquitate nomen inditum, ab annorū, xxv. lapsū vel circiter condita est. Sed ad rem, Lugdunū incendio bis cōflagrauit, primum Neronis imperio, vt iam abunde dictum est, rum Seueri, & Albinī, Romanorum imperatorū seculo, Nāq; (vt ab Herodiano præclare scriptum est lib. iij) vbi iam in Galliā Seueri copiæ peruenerāt, leues quidē primò pugnae qualicq; velitates fuerunt: postremò apud Lugdunū magnam urbem atq; opulentam prælium in manibus fuit. Nam quum se moenibus tenuisset Albinī exercitus, equalit in pugnam: Seueriani magna strage ædita, ad urbē peruenunt. direptū mox, incensumq; Lugdunū, Albino caput abscissum, perlatumq; ad Seuerū est. Ciuitas hæc supra cæteras Galliæ nationes floruit p id maximè tempus quum rerum potiebantur Romani, atq; etiā multò antè. documento esse possunt antiqua fornicum opera, quæ à S. Stephano Furanensi (ita enim vulgo dicitur oppidum nō procul distans) ad S. Iusti suburbium vsq; diffunduntur. Ibi Lugdunum olim situm. Nostra verò ætate videre licet cæmentitia, lateritiaq; illa ædificia, perq; solida, miroq; artificio extructa, tantæ quidem molis, vt singulos Galliæ pontes superet. In quorum fastigijs erant aquæ ductus, defluebat enim amnis (vnde oppido nomen) Furanensis Lugdunū vsq; per loci eius medium, in quo nunc à martyrii supplicio crux dicta erecta est. Hæc moles tanto erat artificio structa, vt facillè materiā opus superaret. Cui vel refarciendæ, opes Gallorum vniuersæ vix essent satis. Hæc (vt historiarū monumētis traditum est) communibus Galliarum impensis, à Colonia Rheno finitima, ad Pyrenæos montes euasit. Quæ satis quidem indicat, Lugdunum inter reliquas Galliæ vrbes atq; prouincias metropolin tunc temporis extitisse. Quinetiam hac tempestate eadem fornicum vestigia supersunt, à quibus superfusa vndarum copia, forenses oram non procul à Chaponiaco Lugdunensi pago influebat.

Lugdunense numisma.

Emporiū siue nudinarū locus.

Virginis Mariæ templum

Materia templi diui Iohannis.

Antiquaria domus.

Seueri Copiæ.

Albinī exercitus.

S. Iusti suburbium.

Vetusta Lugduni ædificia.

Furanensis annus.

Rhenus germaniæ fluius.

Chaponiaco eius pagus

LVGDVNI.

influebat. Spectanturq; hæcenus supra bis centum, vbi nulla superant fornicum opera, visuntur exesi terebraticq; colles, quos vnda incredibili quodam artificio perfluebat, ad decem siue duodecim miliaria. Hæc vrbs Ierusalem florentissimæ quondam Palaestinarum. vrbi conferri potest. Quispe vt Ierusalem & tempore & dignitate vniuersas Palaestinae vrbes antecessit (de qua regius ppheta, Gloriosa dicta sunt de te ciuitas dei) ita Lugdunum in Gallia. Vt Ierusalem à Melchisedech pacis alumno cōdita fuit (de quo doctor gentiū in epistola ad Hebræos Cap. vij. Melchisedech rex Salem sacerdos dei summi) ita Lugdunum ab Atheniēsis philosophis, sapientiæ ac pacis authoribus, primordia sumpsit. Vt Ierusalem sæpenu-mero sua quidem culpa & infidelitate euerfa fuit. Etenim à religioso & sacrosancto dei vnus cultu, ad profanam, idolorum superstitionem, ac potius miserrimam seruitutem peruersa est, idq; regū Roboam, Achan, Manasses, Ioram, Sedechiæq; temporibus. Haud secus Lugdunum tunc temporis afflictum est, quum odiosum sanè hominum genus (ij Valdenses à nostris, Allobrogum verò lingua Chagnardi nuncupantur) a Christiana defecit ecclesia. Hinc perenni quadā ignominia ab vrbe exactum est. Per id tempus à clarissimis Gallorum regibus, per viros & bonitate & religione insignes, Lugdunum in pristinam gloriam reuocatum est. Qui verò ad dicti exilio, pars Neapolin concessit, vbi ad hoc vsq; æui pernicialis huius sectæ hereseosq; suscitatores extant, pars in præruptis Allobrogū montibus delituit, is locus Vallis pute vulgo appellatur. Vt Ierusalem Machabeorum seculo disturbata est. accito ciuium improbitate Ierosolymorum euerfore Antiocho. de quo Machabeorum li. j. cap. vj. Et dixit rex Antiochus, Cognoui quia propterea inuenerunt me mala ista, & ecce in quandā tribulationem deueni. Nunc verò reminiscor malorum quæ feci in Ierusalem, vnde & abstuli omnia spolia aurea & argentea, quæ erant in ea. Et misi auferre habitantes Iudæā sine causa. Ita haud dubiè Lugdunū, anno Christiane salutis quadringentesimo tricesimo, in suū regē, & reip. magistratus insurgerē non timens, graues ac meritas repente pœnas persoluit. Complures enim regio iussu ac mādato nigris auibus prædæ fuerunt. Ex quo temporis processu Lugdunensis seditio vulgatum rebellionis nomē fortita est, Adhæc Lugdunū, vt metropolin in Gallia, cæteris vrbibus præluxit indicio est Lugdunensis ille archiepiscopus Galliarum facile primas. Cui reliquæ omnes Gallorū ciuitates in spiritualibus obediētiae iure sunt obnoxia. Fuerit argumētū, quòd Lugdunensis ecclesie sacerdotes diaconi subdiaconicq; in solēnibus sacrificijs mitris vtuntur, quæ alijs negatæ sunt. Reliquis eiusdē ecclesie carimonijs supersedeo. Equidē in libro de claris Lugdunēsis abūde disseruit Cæpigijs. Et in libro de origine ciuitatis Lngdunensis, in quo de ecclesie eiusdem hierarchia, & qui in ea clarissimi fuere, affatim meminit. Tum de prisca vrbis origine, quā condidit, re, atq; initio habuere Athenienses. Quæ dehinc à Iulio Cæsare incrementū sumens, quoddā veluti omē & auguriū extitit eius quæ nostro seculo clarissima est, ecclesie & Galliarū primatiæ. Vtq; compendiose colligā, ædes

Comparatio Lugduni & Ierusalem.

Ier osolymorū idolatriæ.

Valdensi hæresis.

Exilium.

Lugdunēsis regi rebelis.

Lugd. archiepiscopus Galliarū primas.

Lugdu. ab Atheniēsis conditum.

DE ORIGINE

Aedes D. 10= illa diuo Iohāni sacra ex materia lapidum templi Cæsarei, eiusq̄ quod in hānis ē lapi- colle eminebat, extructa fuit. Indicāt marmora eiusdem magnitudinis & dib. tēpli Cæ structuræ, quæ mediā tenent subsellia. Idēq̄ apud omnes & ingenio & pru- dentia insignes memoratu dignum videtur. Prætermitto veterū tum Græ- corum tum Romanorum epitaphia, quæ in eo ipso de claris Lugdunensi- bus libro exactissimè scripta leguntur, quibus Lugdunensis antiquitas illustriūq̄ virorum celebris memoria ab omni obliuionis iniuria vindicatur. Et quoniam Lugdunum Ierusalem conferre haudquaq̄ alienum fuit, ingenuè id fateri possum, quæadmodū inter vtriusq̄ Asiæ incolas præ- stantissimi Ierosolymis emerferunt, vt Dauid, Salomon, Ezechiel, Isaias & Ieremias prophetae, tum magnus ille rex & primus sacerdos Mela- chisedech. Cōtrā ex vrbe eadem, improbissimum hominum genus origi-

Qui ex Iero- nem duxit, nempe Ieroboam, Ioram, Achan, Sedechias, Cayphas, Annas, solymis i. pbi cæteriūq̄ nefandi & flagitiosi parricidæ, qui omnipotentem rerum omniū creatorem, verum Messiam & Christum in lege promissum, patremq̄ cæ- lestem cruci affixerunt. De quibus Lucae xij. Ierusalem Ierusalem, quæ occidis prophetas, & lapidas eos qui mittuntur ad te. Iure idem de Lu-

Religiosi Lu- gdunates. gdunensi iudicium fuerit, quæ optimos saluberrimosq̄ vniuersæ Galliæ fructus, contrā nequissimos & saneq̄ perniciales tulit. In proborum albo haberi meritò debent xix. martyrum milia de quibus paulò antè egimus, vt S. Iustus, Phutinus, Blādina, Nicetius, Bardomerus, Sacerdos, Enemū- dus, Alexander, Hyreneus, Hypipodius, Eucherius, & complures alij san- cti & martyres. Atqui vt de Ierusalem contraria fuit oratio, hinc scelera- tissimum prophanissimumq̄ hominum genus prodijt, vt pote Valdenses illi, quos pauperes de Lugduno vocitari in cōfesso est, abominandę huius sectę, & perditissimæ herefios authores, qua bona pars septentrionalium polluta infectaq̄ est. Hæc eadem in causa fuit, cur multæ vrbes, & nō pau- ca cœnobia ruinā traxerint. Hæc lethalia & intestina cōcitauit bella, atq̄ (vt summam dicam) verendum est, ne hi corruptissimi diuinæ legis præ- uaricatores Antichristi præcursores dicendi veniant. De quibus Paulus in epistola ad Timotheum cap. iij. In nouissimis temporibus discedēt qui- dam à fide, attendentes spiritibus erroris, & doctrinis demoniorum, & in hypochrifi loquentes mēdaciū, & cauterizatam habentium suam con- scientiam. Sed ad institutum redeamus, Ex eadem vrbe L. Plotius (vt ple- risq̄ persuasum est) originem duxit, vir eloquentissimus, qui primus Sue- tonio teste Romanos Latinam rhetoricen docuit. Item complures alij, qui maximo vsui reip. fuerunt. Contrā pleriq̄ tyranni, ac plebis seductores hinc orti sunt, qui prædictæ seditioni ansam (vt palā est) dedere. Nec mirū si nostris quidem temporibus, in hanc rursus pestem incidere moliti sint,

Lugdunates cum varia & multiplex incolarum omnis generis turba passim occurrat, pari similes leopardi exemplo varijs maculosa coloribus. Id quod reip. in primis su- spectum ac formidolosum esse debet. Quocirca regiā maiestatem decet ciuitatem Lugdunensem iure & legibus ad rectiorem vitæ semitam re- uocare, & iustitia gentes frenare superbas, ne in miserrima illa incidamus tempora

LVGDVNI

tempora, de quibus beatus Petrus epistola ij. cap. iij. Venient (inquit) in no- uissimis diebus in deceptione illusores iuxta proprias concupiscentias am- bulantes. Idēq̄ multis validisq̄ rationibus. Prima quoniam Lugdunum vrbs est vicina & finitima nationibus alijs omni vitæ genere ac institutis disti- dentibus, cuiusmodi sunt Allobroges Brixiani Burgundiones Heluetij, cæteriūq̄ id genus populi. Secūda ob Arari & Rhodanū, amnes rapidos in- gentesq̄, vrbes præerfluentes, quibus per noctis silentia insidiantibus a- mica, nauigio in vrbe irrūpere, facilè & breuī admodū tēporis momēto, ho- stes possent. Tertia ob exteras gentes Lugduni desidentes, à quibus tacitis occultisq̄ dolis hostes, quid isthic rerum geratur, certiores reddi in prōptu foret, quod magnopere est pertimescendum. Quarta ob nūdinas, ad quas vndiq̄ conflunt opes & mercimonia, quæ malorum omnium (siquis ma- lè vtatur) irritamenta sunt, vt puta deceptionis, furti, fœnoris, rapinę in per- niciem reip. quæ omnia flagitiorum genera, iustitia & politica administra- tio extinguere nedū cohibere potest. Quinta quādo rudes & indigestę au- ri argentiq̄ massa, ad Lugdunenses nundinas perferuntur, & inde signa- ta numismata referuntur. Itaq̄ sub custodia prætextu, à pontium obserua- toribus multæ calumniæ ac furta, perpetrari haud dubiè possunt, ni vrbs iure ac legibus rite gubernetur. Hinc expeditissimè colligi potest, nullā in Gallia vrbes acriori iustitiæ administratu regendam, ac Lugdunū, quod regia maiestas in primis obseruare habeat, vt non iustissimis legibus mo- do, sed etiam fortissimis mœnibus, atq̄ propugnaculis, tueatur, quæ passim inualida imperfectaq̄ publici ærarij penuria spectantur.

DE POLITICA ET CIVILI AD- ministracione, item de regimine Lugdunensis reip. ab hinc annos quinquaginta, & de consulum numero.

CAROLI septimi temporibus, Lugdunum sanè generosum erat, duplici quidem ratione, tum quia bona opulentiorū ciuium pars nobili ge- nere nata, vt domus à Villa noua, à Vareio, à Bleterano, nunc Ducheria vulgari sermone dicitur, domus Bletensis, Chaponiacensis, & complures id genus familiae, tum quia æquo iuris examine regebatur hæc ciuitas. Et quæ nunc apud Lugdunates celebrantur nundinæ, Gebenam Allobro- gum vrbes (quam Lemannus lacus alluit) Aureliā olim dictam, illustra- bant. At quoniam Gebenenses duræ ceruicis, & suo duci rebelles visi sunt, is ab rege Lodouico. xj. impetrauit, vt ab vrbe Gebenna Lugdunū trans- ferrētur, non sine libertate & regalibus priuilegijs. Ex quo pleriq̄ nobiliū relicta vrbe rus concesserunt. Itaq̄ Lugdunensis nobilitas in mercantium plebem de omni hominū genere refertam deteriori quidem conditione degenerauit. Indicio sunt Itali, Florentini, Ligures (qui & Genuenses) Lu- cani, Allobroges, Germani, Hispani, & reliquę eiusmodi nationes exterae, ex quibus ciuitas hæc conflata est, iuxta illud Horatianū, Purpureus latē, qui splendeat, vnus & alter Assuitur pannus. Per id temporis creati sunt consules numero. xij. qui reip. præessent, horum sex triduo ante Christi na- tiuitatem quotannis in Thomalibus deliguntur, toti deniq̄ ex superiori-

Lugdunū se- ditioni obno- xium

Nūdine olim Gebene, po- ste Lugdu- nū trāstierūt.

Cōsulū dele- tus.

DE POLITICA REIP.

bus in annum sequentē pristino fungūtur magistratur. Ii in æde S. Nicetio sacra. xij. Cal. Ianuarias nominatim confirmantur, ibiq; de consulum & reipub. laudibus à viro dicendū non imperito, quotannis habetur oratio panegyrica. quæ à maioribus inuenta, laudabilis ac percelebris consuetudo hætenus inualuit. Annum circiter sesquimillesimum quintum, insurrexit plebeium hominū vulgus, qui artifices nuncupatur. Ii aduersum consules cōcitati diutius litigauerūt. Hinc prima mali labes, hinc calamitosa seditionis caput, quæ hoc anno miseris sæuire modis visa est. Nihilosecius anno Christianæ salutis M. ccccc. xx. regio edicto cautū est, ne plebecula contra magistratus contenderet, neue vltius hæc artificū secta nominatim prædicaretur, quæ si nunquā orta fuisset (dij boni) quanto melius cum Lugdunensi rep. ageretur. Quandoquidē popularis huiusce tumultus in causa fuit. Cæterum vt de Lugdunensi cōsulatu, quæ nostra sit sententia, paucis disseramus, ingenuè fateri licet, Si Lugdunū Aureliæ Picta uis aut Biturigis speciem referret, meū semper iudicium fuit, non inutilem cōsulum. xij. numerum. Sed quatenus exteris varijsq; nationibus constat, haud facile inuenias singulis annis cōsules. vj. indigenas nihilominus post habentes sua negotia publicis, id quod viros bonos patriæq; parentes siue consules (vnde nomen habent) in primis decet. Id præcipit M. Tullius lib. offi. j. Qui reipub. (inquit) præfuturi sunt, vtilitatem ciuium sic tueantur, vt quicquid agant ad eam referant, oblitū cōmodorū suorū. Verum mihi satis persuasum est, vix duos quotannis indigenas, tum prudentia, tum opibus præcellentes viros in consules eligendos inuentū iri, tantum abest vt. xij. reperias qui reip. perinde ac priuatæ consulant, vt consulis est officium. Nec tamen eo inficias, si Lugdunū Aureliā reliquaue vrbes (quæ non exteris sed indigenis & ciuibus constant) imitaretur, consulum. xij. numerum oppidoquam conducibile fore. Quem Christus in apostolorum delectu probauit. Quinetiam in lege & testamento veteri duodecim fuerunt prophetae seu patriarchæ, filij Iacob, & xij. tribus Israel, tum xij. lapides pretiosi, quos populus Israël Mose duce apud Iordanem fluuium inuenit, vtpote Iaspis, Adamas &c. de quibus Iosue. iij. Eliguntur xij. viri de singulis tribubus. Et ibi legitur de duodecim lapidibus positis in alueo, & duodecim in sicco, vt insit signum posteris. Cōplures aliæ sunt duodecim numeri figuræ, vt duodecim signa zodiaci, aries, taurus, gemini, cæcer &c. Sed quoniam vix duodecim quisque vrbis incola Lugdunensis est generatione, idcirco non alienum videretur cōsulum duodecim numerū ad quaternionem reducere, vniuersi orbis machinā imitando, quæ in partes quatuor orientem, occidentem, meridiem, & septentrionem deducitur, quam quatuor elementorū mixtura constare demonstratū antiquis & philosophantibus & medicis abunde est, nimirū, igni, aëre, aqua, terra. Porro quatuor habet dimensiones. de quibus Hieronymus in epistola ad Ephesios, cap. iij. Latitudinem (inquit) longitudinem, profundum & altitudinē, de corporibus ante discamus, verbū gratia, Sit latitudo cæli istius terræ, id est, totius mundi ab oriente vsq; ad occidentē, longitudo à meridie ad septentrionem

Regiū edictū

Duodenarij numeri laus.

Lugdunensiu cōsulū quaternio.

LVGDVNENSIS.

trionem, profundum in abyssis & inferno, altitudoq; supra cælestia sublimetur. Necesse compellimur altitudinē angelos intelligere superasq; virtutes, profundum verò inferos & quæ infra eos sunt, longitudinem autem & latitudinem media quæ inter superos inferosq; consistunt. Ad hæc quaternarium decorant quatuor euangelistæ, qui animalibus quatuor, aquila, leoni, boui, & homini aptissimè comparantur. Itidem humani corporis temperamenta siue complexionones quaternione continentur, nempe sanguinea, biliosa siue cholericæ, pituitosa quæ & phlegmatica, dehis atrabilia seu melancholica: quæ ex humorum quatuor mixtura conflantur, nempe sanguinis, flauæ bilis siue cholere, pituitæ seu phlegmatis, & atræ bilis eadem melancholia dicitur: quæ ex quatuor qualitatibus primis calido frigido sicco & humido proueniūt. Ad rem faciūt quatuor flumina è paradiso terrestri scaturientia, vt pote Geon, Physon, Tygris, & Euphrates. itaq; res multò, felicius succederent, si annuatim consules duo procrearentur, superioribus alijs remanentibus. Nec absurdum alienumve foret (vt mea semper fuit censura) eosdem consules quatuor publicis sumptibus ac stipendijs alijs, quum rei priuatæ vix satis rationem inire ipsis liceat. Quando quidem pleriq; è Lugdunatibus negotiantur, pauci enim admodū è suo fundo victum sibi suisq; suppeditant. Quid autem hominis ingenium fatiget magis quàm negotiatio: de qua M. Tullius offi. lib. j. Mercatura autem, si tenuis est, sordida putanda est, si magna & copiosa, multa vndiq; apportans, multisq; sine vanitate impartiens non est admodum vituperanda. Nec inutile foret, si deligerentur consules, negotiosa illa negotiatione haud quaquā impliciti, cuiusmodi essent doctores bonarū artium non imperiti, nominisq; celebritate insignes, nec non ciues tum prudentia tum facultatibus præcellentes, sexaginta aut quinquaginta annos nati, saltem quadraginta, nimirum ante id temporis multarum rerum experientia fretos homines videris minimè. Nam (vt author est philosophus) nemo iuuenes eligit in duces, quia non constat eos esse prudentes. Cui M. Cicero astipulatur inquiring, Philosophi enim & consilio vigentes, plus consilio in bello paceq; egerunt, quàm armis. Hinc apertissimè colligi potest, vrbem ab excidio facilius conseruatum iri consilio & prudentia, quàm vi armorum atq; opibus. Ad hoc facit illud sapientis Hebræi oraculū. Cum dispositione consilij initur bellum, & erit salus vbi multa consilia. Vnde Plato ille philosophorum deus dicere solebat, Fieri non posse, aut nō facile factu, vt quis reip. vtilitati simul consulat, & singulis complacere. Parua (inquit) ciuitas agrè regitur, magnæ vero vrbes difficiles regimine existunt. Cæterū (id quod nō satis mirari ac potius improbare possum) Lugdunenses cōsules ab artificiorum magistris seu architectonitis eligi solent hoibus magna ex parte indoctis, aduētitijs, externisve, nēpe Sequanis, Burgundionibusve, Allobrogibus, Pedemontanis, Germanis, cæterisq; exterarū gentiū, quib; ciues tā p̄cipiti & momentanea occasiōe p̄noscere nō datur. At qui longe cōsultius ageretur, si penes viros, & nominis fama, & diuinitus percelebres cōsulū delectus esset, quibus viginti p̄claros hoies adijci apprime conesse debet.

Altitudo Profunditas Longitudo Latitudo.

Quatuor qualitates prime.

Mercatura autem sordida

Deligendorū cōsulū etas.

Consules à laicis eligi absurdum. Penes viros prudentes diuites cōsulū delectus esse debet.

CAVSA SEDITIONIS.

duceret, vt imminentibus reip. negotijs, consulatum gerentibus suppetias præstarent, & suo iure eligendorum cõsulum potestatem sibi vendicarent. Nec alienum videretur, si educandę familię gratia, publicis donaretur stipendijs, nequid causari liceret, quo minus reip. negotijs summa ope omniq; studio incumberent. Etenim vt superiore anno (ne longè exempla peccantur) palam fuit, seditio illa urbem non infestaret, post lecta epigrammata, à populabundis illis nebulonibus compitatum affixa, qui die S. Marci collecta quadringentorum hominũ manu in Franciscanorum area vrbi nescio quid triste minabantur, idq; vrgente graui annonę penuria. Nanq; vt à Cordubensī pœta eleganter scriptum est, Nescit plebes ieiuna timere. Si consules accuratè prouidissent, nequid detrimenti Resp. passa fuisset. Quid si xl. aut. l. Pauloue plures strenuos custodes, armis munitos, huic loco præfessent, totidemq; Dominicanorum areę, qui vulgus illud ignobile non minus q̃ seditiosum coercere expeditius potuissent. Tela nanq; præuisa minus nocent. Hęc in primis sedes duę, perniciosis hominũ conuenticulis obnoxie sunt. Idcirco ab omni suspitione, non tantum iniuria, vacuas esse licebat.

QVÆ POTISSIMA LVGDVNENSIS SEDITIONIS CAUSA FUERIT.

MEchanicarum artium opifices (vt paulò antè egimus) id est manuales artificij (quod reip. necessarium existit, & citra quod liberè inter homines degere haud quã licet, quũ ars ex lib. j. Ciceronis ad Herennium sit collectio præceptorum ad vnum finem tendentium) artificum nomen sibi vendicantes (tameñ mercatores vniuersi ceteriq; omnes manuũ operatione victum sibi quæritantes, ab arte artifices, conuenienti sane vocabulo, appellari possunt nihilo secius vilioribus artificijs plebecula illa insudans, id nominis sibi arrogare non verita est) ij tantis flagitijs primas faces incenderunt. Hinc post regũ edictum, cui obeundo dominus à Rupibus, defuncti magistri Adami Fumee, memoratissimi & artis Hippocraticę, & iuris Cæsarei, professoris filius, præfuit, ob id summopere Lugdunum missus. At qm̃ ab eiusmodi edicto cristam (vt aiunt) attollere illa artificum plebecula neutiquã ausa est, nocendi occasionem hætenus præstolata, in consulum ac reip. exitiũ sauijt. Nec insueto annonę pretio moueri debuerat, quippe quũ nostra ætate longè cauior etiã. xv. solidorum accessione fuerit, regnante in Gallia Lodouico. x. Cuius quidem rei oculati testes sumus, nec id ab Roberto Gaguino regio historiographo prætermissum, dum inquit, Annus salutis sesquimillesimus vnus & octogesimus agitur, fames complureis absumpsit. Longa enim inedia vexati pleriq; quum acceptum dono cibum manderent, illum ad stomachum transmittere coercitis inedia arterijs, non poterant. Hoc incõmodo (vt idem scribit) Lugdunenses, Aruerni, Borboniq; in primis laborauere. Ad hæc anno sesquimillesimo quarto, minoris quidem xxvj. solidis maiorĩ tamen exitio, vendebatur. Nã pleriq; vicatim fame animã agebãt, nihilominus pax, & tranquilla quies, abiecta omni factione, populum alebat. Sed (proh dolor) ex quo nefanda

Die S. Marci
cohorta est se
ditio.

Artificiũ rei
pu. necessa-
rium.

Dominus à
Rupibus

Fames extre-
ma.

LVGDVNENSIS.

fanda hæc Valdensium, & Chagnardorũ (vt ita dixerim) secta, non inuenta quidem, verum instaurata, & in pristinam nequitiam restituta, ab aquilone (vnde omne malum nefalq;) irrupit. Plebs cõ superbiam, ac improbitatis deuenit, vt tum principibus, tum ecclesię præsulibus reluctari non ve-reatur, adeo duræ est ceruicis, vt doctoris gentium Pauli doctrinã minus admittat, qui in epistola ad Romanos, Potestas (inquit) non est nisi à deo, qui resistit potestati resistit ordinationi dei, ministri dei sunt principes. At quidnam temerarium illud seruorũ vulgus sibi velit, haud satis scio, quorũ pleriq; in ciborum lautitia & apparatu heris pares, ne dicam superiores, esse moliantur, quibus facilis olim victus, & sine arte mensa satis erat. Sed nostro seculo tanta est gulę inexplebilis auuiditas, vt bona hominum pars ventri atq; somno dedita, animũ cogat esurire. Quondã idq; nostra ætate serui dominis humiles, & subiecti, sobrii, & abstemi, vel certe à temulentiã abhorrentes erant. Nunc contrã pro humilitate superbiam, pro obedienciã insolentiam, pro sobrietate crapulam induerunt adeo, vt abiecta, & vilis illa vinitorũ turba musto è vinaceis expresso olim cõtenta, nunc exquisitissimo vel quod phalerum superaret mero, non ad necessitatem, sed voluptatem se ingurgitet, obruatq;. Parthos imitata, qui (Plinio auctore) quanto plus bibunt, tanto magis sitiunt. Nanq; & hæc necessitas vitium comitatur, vt bibendi consuetudo augeat auuiditatem. Nonne id à ratione alienum? Nonne deus opt. max. inter dominũ & seruum discrimen esse voluit? id quod à beato Petro epistola prima cap. ij. præclare non minus q̃ religiose scriptum est, Serui (inquit) subditi estote i omni timore dominis, non tãtum bonis, & modestis, sed etiam dyscolis. Alioqui enim homines sine ratione, sine lege, sine delectu viuerent, & terra sterilis inculta, horridaq; in diuinis squaleret. Quẽadmodũ in Pannonia (quam vulgo Hungariam dicunt) cuius sterilitatem causari non licet, at hominum segnitiam, atq; socordiam. Siquidem agricolarum manus deesse, poscentibus aruis, palã est. O infelix odiosumq; hominũ genus, qui superioribus renitentes, sua negligentiã (quæ comitem habere solet infelicitatẽ) mortẽ obire satius ducit, quã agrũ colere. O mores, ò tempora, quantũ à vetustis illis, & felicioribus immutata? Etenim (vt meminit Petrus Damianus) post mundi nascentis exordium, per mille fere atq; sexcentos annos humanũ genus sine vini poculo, & esu carniũ vixit, nec tamen quispiam eorum, quos scriptura commemorat, languore contabuit. Tunc ergo simplex erat cibus, & morbus rarissimus. Cui suffragatur beatus Hieronymus his verbis, Bibere, & comedere nõ deliciarum ardorem debet excitare, sed sitim famemq; restringere: qui carniũ vescuntur, indigent etiã his quæ sunt carniũ. Sapientiã operam dare non possumus, si mensæ abundantiam excogitamus. Sed ex quo Noë vineam conseruit, & mortales voluptatibus indulgere cœperunt, vita humana in dies breuior effecta est, adeo vt nostra tempestate præceps, ac momẽtanea iuxta illud Satyrici, Imus præcipites, fere videatur. Testis idoneus fuerit Cornelius Celsus libro Medicæ artis primo, Homero (inquit) auctore disci potest, morbos ob iram deorũ

Ab aquilone
malũ omne.

Seruorum ne
quitia.

Vinitorum
temulentia.

Pannonia siue
Hungaria se
re inculta.

Ignatus quõ
dam vini &
carniũ usus.

CAVSA SEDITIONIS

Pleriq; uolu-
pntib. picre. immortalium relatos esse, & ab iisdem opem posci solita, veriq; simile est, inter nonnulla auxilia aduersae valetudinis, plerunq; tamē eam bonam contigisse, ob bonos mores, quos neq; desidia, neq; luxuria vitiarāt. Hæc duo corpora prius in Græcia, deinde apud nos affligerunt. Ideoq; vix aliquos ex bonis ad senectutis principia medicina perducit. Hinc morborum propagatio. Pleriq; enim voluptatibus periire. Nā plures occidit crapula q̄ fames, gladiusue. Nempe ciborum varietas ab hominibus inuenta, multarum ægritudinum (quæ maioribus ignota) in causa fuit. Cuiusmodi podagra chiragra mentagra cæteriq; arthrici. i. articulares affectus, quibus accedit morbus ille cōmunis, qui omnibus fere affidit ac insidiatur, quem Itali Gallicum, nos ab vrbe vnde semina orta sunt, Neapolitanum vulgo dicimus, & cætera id genus malorum genera, quæ omnia ex voluptatum illecebris, & victus intemperantia miseros mortales cruciaturere. Vnde beatus Hieronymus epistola xli. cap. xij. tractatu nono, Legimus (inquit) quosdam, morbo articulorū & podagrae humoribus laborantes, proscriptione bonorum ad simplicem mensam, & ad pauperes cibos reductos conualuisse, caruerunt enim solitudine dispensandæ domus, & epularum largitate, quæ & corpus frangūt, & animā. Hinc apud Romanos vxores vino parcere solebant, quia nihil æquē incommodat præclaræ ac studiosæ proli, ac vinum immodicē haustum. videre licet temulentarū mulierum liberos non ita ingenio pollere, vt qui ex abstemijs vel sobrijs matribus geniti sunt. Olim vinū Græcis inhibitum erat tantisper, dum vigesimum suæ ætatis annum attigissent. Quid quæso iuuentæ magis officere possit ac vinū præsertim nisi modus absit? Vnde Plato, Ab ebrietate & vini repletioe iuuenes omnino abstineant. Nulli penitus interdū vinū concederem, nisi exercitationis corporeæ morborumq; causa hoc potu opus fuerit; ac vini vsus ferme omnium moderatissimus & parcissimus eē debet. Cui accedit Galenus li. cōplexionū tertio, Vino (inquit) sua & eximia existit immutatione celeritas. Est nāq; vt facula, & filum oleo perfusum, stupraq; & pix. Vitandus est vini vsus pueris & iuuenibus, n̄ siquidē imbecilli ac debiles fiunt & cerebro & cæteris membris, venereq; libidini perq; obnoxij. Hinc plurima scaten vitia. Nec mirum si prisca sacerdotes castè vixerint ab omni mulierum cōmercio alieni, nempe tunc temporis synceris moribus liberi à parentibus instituti sobriè vitam traducebant. Tunc iustitia in vr̄ibus vigeat, tunc annona iure ac legibus viritim impertiebatur. Idcirco voluptatibus & delitijs frenum imponebatur. Et enim cibi ac potus, venereq; libidinis intemperantia, heresiarchis occasione præbuit, vt falsam doctrinā disseminarēt, Sardanapalū Epicureosq; agentes, cibo potu ac venere diffluentes discinctiq;. Nancq; (vt author est Terentius in eunucho) sine cerere & baccho friget ventus. Nunc passim relicta segetū cultura vites plantantur, quarū inuentor Noe liberis suis ridiculus fuit. Omitto Bacchi Cererisq; poëticas fabulas, aliorūq; voluptatis authorū. Id tñ vnū iure optimo dixerim, nostra etate summū ius summā eē iniuriā. Hinc humani lapsus, hæreseōq; innouatiois ansa. Si agricultura, si victus

Neapolitanus morbus.

Romæ uxoribus abstemiæ.

Vinū oli græcis inhibitum ætate annū. xx.

Priscorū sacerdotū castitas.

Intēpātia hæreseō radix.

LVGDVNENSIS.

victus ratio iure gubernaretur, longè melius cum anxjs mortalibus ageretur. Itaq; extrema illa fame & inedia nequiquā laboraretur, segetes inculmos inanes nō degenerarēt, sed deo auspice ceptorum operum omnia diuina quadam (vt aiunt) virgula succederēt. Vt demum vnde egressa est oratio stylum reflectamus, Ab hic quadriennium aut circiter, rex Lugdunensis consulis indixit, vt iandudum ceptis propugnaculis ac moenibus (quæ sanè magnifica sumptuosaq; apparent) extremam manū imponerēt. Qui habita ratione publici vectigalis (vix enim ad summam ter mille librarum anni prouentus accedit) vniuersis vr̄bis optimatibus atq; artificibus conuocatis consilium inire, quo minoribus reipub. impensis, commodiusq; ageretur. In eo magistratuū plebisq; cōuentu (vt in publicis ædibus comitia captari solent) vnus consulum literarum disciplina præcellens doctor populū concione tenuit. Is proposito ac explicato regis mandato validis rationibus apertissimiq; argumētis persuasit fore operæ pretium, quū tam tenuē vr̄bis vectigal tantę propugnaculorū molī haud quaquā suppeteret, vt ab aliquo mercitū in vr̄bem aduectarū genere publicum as exigererur. Pleriq; à frugum annona, nonnulli à vino exigendam esse pecuniam opinabantur, vt est variū ac mutabile vulgus. Tūc doctor vr̄bis consul ad Symphorianum Campegiū, illustrissimi Calabriae ac Lotharingiæ ducis archiatrū (qui eo ipso anno consulatū gerebat) retulit, & quæ sua esset sententiā poposcit, vtrum vtilius, ab annona an à vino vectigal exactum iri. Tūc Campegius post adductas in mediū permultas res (vt qui historiæ nō ignar⁹) ab Hebræis, Græcis, Aegyptijs, Romanisq; gestas apertissimè indicauit, quæ L. Syllæ, C. Marij, Scipionis Africani cæterorūq; temporibus Romanæ reip. incommoda contigerant ob exactū à frugibus vectigal. Itidē & apud Lacedemonios Græciæ populōs regnante quondā Lycurgo, & Ladillaō. Quis enim citra annonam vitalem agere spiritum queat? Quare Scipio Africanus profligato Hannibale vr̄bem, vt agrum liberius coleret, deseruit; populō enim annonæ penuria laboranti aliquando succurrere sperabat. Vbi complures recensuit historias, de vino habitus est sermo, Platonis autoritate, qui refert Athenienses ab agricultura abstinuissē, & humum cereri aptam baccho dicasse, adeo vt ad extremam non sine mutua nece famem deuenerint. Quocirca lege cautū est, vt cōuulsis extirpatisq; vitibus, agros segetibus consererent. Adhæc subiunxit idem Campegius, suæ ætate triticum solidis tribus & nouē nūmis vanum proflare, & siliginem solidis duobus & sex nummis, sed ab hinc septem lustra (quæ. xxxv. annos efficiunt) vinearum satio adeo excreuit, vt triticum octodecim solidis emptum fuerit. Hinc annonæ penuria inualuit hactenus, Ecce protinus infremuit nescio quot vinitorū & caponum ignobile vulgus, à tritico magis q̄ vino pendere vectigal cupientium, non publicæ quidem sed priuatę utilitatis gratia. Mox consules, vniuersiq; vr̄bis proceres, ac optimates in Campegi sententiā descenderūt ea lege, vt pro quolibet cado seu vase vinario quindecim nūmi exigerentur, ad sex vsq; annos, dum vr̄bis moenia ac propugnacula extracta fuerit, no exactum.

Frugū penurie causa.

Regis mādātū de pficiendis moenibus

vulgus incertum.

Scipio Africanus optimus agricola Atheniensem famem undec.

Vectigal à vinitur, no exactum.

CAUSA SEDITIONIS

Die 8. Marci Cæterum (vt tandem scopum feriamus) lux ea sancto Marco sacra fuit, qua seditio cohorta est. Quidam machinarum non quidem Martiarū at potius Bacchicarum artifices, qui sapius in cauponis q̄ sacris ædibus ver santur, in Franciscanam aream, vt dies locusq̄ dictus fuerat, conueniunt: Pars templi fastigium conscendit, cymbala pulsat, perinde ac si pleraq̄ vr bis loca ignis inuasisset, id quod maioris tumultus incēfæ plebi causa fuit. pars, eaq̄ non minor, spectans ædes Campegianas è regione Frãiscanorū sitas, in quarū arce summa Ierusalē insignia appendent, veteris nō imme mor sentētia, quū idē Campegius à vino potius q̄ tritico exigēdū vectigal persuaferat, post pocula quicq̄d monstri iam pridē aluerat effundit, nō vt ipsius triticū deprædaretur, quippe qui nullū haberet præter id quod ex suis prædijs annuatim aduehitur: nihil enim vnq̄ frugū in foro emit, nihil vēdidit, atqui melle tenus propria hæctenus vixit. Tunc furibūdū vulgus circiter duo hoīm milia in Campegianas ædes impetū facit, frangit fores, irrumpit, vr bis cōsules ibi delitescere causatur, eō publicā annonā aduectā esse vociferatur, exclamat, excandescit. Illi quidnā molirentur exquirenti minaci vultu respōderunt, ibi triticum abdūm esse, quibus è vestigio oīa domus horrea & cubicula referari iubet, omnem penū ostētat in cado ad duorum pene equorum onus repositam. Cumq̄ vniuersas ædium cellas ipse indicat, ecce reliqua prædonum turba, in qua ducentæ, aut circiter, mulierculæ iusimam domum disturbant, vbi altera ex parte Christi, ex altera Petri & Pauli effigies, quas diris manibus dilaniant. Aliæ erant vt puta Pythagoræ, Democriti, & Hippocratis statuæ, quibus omnino parcunt. Vbi primum huiuscemodi imaginum ruīnam vidit Campegius, Profana (inquit) nefandaq̄ Valdensium secta, quæ inter amnē vtrunq̄ primordia sumplisti, nūc eorūdem improbitatem & sæuitiam reuocare niteris, Christi sanctorumq̄ simulachra miseris modis confœdas. O indignum & perpetuò execrandum facinus, propter quod Iulianus cognomento Apostata graues tādē meritaq̄ pœnas luit, cum aduersus Parthos dimicaret: in eo enim bello ab ignoro equite (quem nonnulli beatum Mauriciū decies mille martyrum ducem arbitrantur) confossus est. Testor (idem inquit) deum immortalem, me posthac inter Ararim & Rhodanum nō commoraturum, donec iustitiæ auspicijs omnia melius regantur. Eteñ (vt scitè admodum scripsit Plato) in cunctis ciuitatum ac oppidorum gubernaculis oportet in primis iustitiā vigere, qua si caruerint mortales, intereat omnis humana societas, necesse est. Is protinus equo insidens in animum induxerat Mecœnatem suum Lotharingiæ ducem clarissimū reuifere, nī inter equitandum insperatus amicorum congressus illum ab instituto auertisset, apud quos diutius humanissimè confedit. O cæcas populi mentes, o vulgus insipidum iners stupidumq̄, multa scilicet ex opinione (si qua M. Tullio fides) pauca ex veritate diiudicās, non possum non demirari tuæ ingratiudinīs labem: quippe quum pro beneficio maleficium, pro iure iniuriā, pro pietate immanitatem rependis. Nōne hic tuarum partiū defensor, & acerrimus propugnator non aliter q̄ tribunus plebis

Cōiuratorū numerus.

Mulierū de prædātū numerus.

Iustitia humane societas uicium.

Plebs in Campegiū ingrata.

LVGDVNENSIS.

plebis apud Romanos, semper fuit: Nonne suorum oblitus commodorū reip. consuluit, quem in suo cōsulatu tibi arbitruū elegisti? Hic vox semper populi fuit. Hic plebis libertatem tueri summa ope vtiq̄ nixus est. Hic cō filio ac prudentia litem illam inextricabilem, quæ diutius sub iudice penderat, diremit adeo, vt inter consules & plebem conuenerit. Id satis oībus constat. O inconsultum vulgus, & accepti beneficii immemor: nihil enim præter virtutem & bonas artes exosum es. Nunquid abhinc bienniū ipsius suasu liberaliū disciplinarum tuis liberis in trinitatis domo gymnasium erectum fuit: quod non parua commoditatis initium foret, si modo feliciores successu ad summum euaderet incrementum. Quid enim re literaria, his præsertim qui eas vel primoribus tantum labris libauerunt, dulcius? Quæ (vt à M. Fabio lepidè ac eleganter traditum est) necessaria pueris, iucunda senibus, dulcis secretorum comes, de qua Plato legū primo cap. inquit, Disciplina rectam educationem dicimus. Assero equidē eos qui præstantes viri in aliquo euasuri sunt, ab ineunte statim pueritia oportere id ipsum tam ludendo q̄ studendo in singulis ipsis conuentibus meditari. Quantæ utilitatis cum priuata tum publicæ radix fuerit ludus iste literarius, si quis paulò accuratius perpendant, facilè vel ex eo intelliget, q̄ singulis annis magnum auri argentiq̄ pondus erudiendæ iuuentutis Lugdunæ gratia circūferebatur, quæ exhaustis parentum marsupijs pro libris gladium lateri accommodabat, pro eruditione & prudentia incitiam temeritatemq̄, pro egregia laude insignem ignominiam reportabat, nunc verò politiorum fundamenta eam iacere quis non videt? Sed de his hæctenus. Nihil enim diffusius super hac re mihi agendum duxi. Quādoquidem abunde tibi facere satis ratus, si persuasum fuerit, ingratiudinē omnium scelerum caput dijs hominibusq̄ mortalium genus odiosum reddere. Cæterum mihi temperare nequeo, quum viri illius clarissimi humanitas succurrit, quæ nobis idē Papiæ intus perspecta probataq̄ fuit, vbi in explicandis Pæoniæ artis authoribus primas sedes inter eminentissimos eius disciplinæ professores sibi vendicauit. In hac florenti academia lauream nuper adepti sumus. Id in causa fuit, vt scribendæ Lugdunēsi historiæ stylū acuerem. Etenim ab illa, quam Papiæ cum eo ipso mihi conciliaueram necessitudine, idem mihi occurrit, tum Meti (quæ nobilissima est regni Austrasiæ ciuitas & totius prouinciæ caput) tum Lutetiæ, posthac in plerisq̄ alijs vr bibus. Cuius volumina cedro digna assidua doctorum manu passim versari in cōfesso est, quæ ab vniuersa Papiensium academia (testis ego oculus) probata, nec in turba habita hæctenus fuerit. Testes etiā citabūtur literæ patētes ac instrumēta eiusdē academiæ syngraphis cōfirmata, i quib⁹ lectitadīs nō potui nō succensere, & ferī inhumanisq̄ hominū generis insolentiā improbitatē & grauē in eū ipsum iniuriā nō auersari, quū libros treis de ciuitate Lugdunēsi scripserit, primū de claris Lugdunēsi b⁹, alterum de regimine eiusdem ciuitatis, cum oratione quam habuit anno domini M. cccc. iij. in Thomalib⁹ apud ædem diuo Nicetio sacram, tertium de origine & primordijs eiusdem, prætermisā quæ à veritate abho-

Collegij Lugdunēsis initium.

Campegiāna humanitas.

Metis q̄ Mediatrix.

DE AEDIBVS

ret, Berosi historia de Lugdo, abs quo (vt voluit) Lugdunū nomē sumpsit.
DE AEDIBVS IN EA SEDITIO

ne disturbatis, direptisq;

In Morinianas aedes impetus. ij.

DEprædatis direptisq; Campegianis aedibus, seditiosum illud vulgus in domum Moreniam impetum fecit. Hic ciuis ac mercator Lugdunensis, cuius horrea etsi frugibus vacua, apotheca tamen exquisitissimo vino erat refertissima. Cuius potu magis quam tritici esu oblectabatur. Huic enim optima foecundissimaq; vitis, quæ vel Phalerno Massicove præstantius merum profert. In cellam vinariam irrumpit vinosa nebulonū cohors Campegiانو nectare iam semisepulta. Bona enim pars in præsepio stertebat. Ibi cados partim terebrat, partim cōfringit, partim solo effundit, id quod Campegio contigerat. Sed quatenus ciuis ille nomine Morinus eam domum nō incolebat, in qua præter vini copiam nihil aderat, bacchabundi calones in aedes pistoris cuiusdam dulciarij (cui Laurentio nomen est) irruit. Is superiore anno ingentem tritici aceruum vendiderat, nō nihil sibi suæq; familiæ asseruans, quod iam situ & pedore contabuerat, ob id ne ignominiosam multam incurreret venū exponere noluit. Mox vniuersa domus Laurentianæ supellex direpta, adeo vt Biantis illud Prienæi sibi accōmodare suo iure pollet, Omnia mea mecum porto. Maiorem hominū opinionione iacturam ipsum fecisse crediderim, erat enim diues opum. In eo conflictu, nescio quo fato, faber quidam cadarius per transitū interemptus est. pistor multo ac lethali vulnere saucius, à temulentis prædonibus tanq; iustitiæ ministris in vincula coniectus, atq; in carcerem Rhodanensem correptus est. Tum verò in aedes Gymberii viri consularis ditissimiq; mercatoris insultum fecere, cui filia duæ maturo æuo nobiles; quarū (vt fama erat) dotem non mediocrem pater in oculis habebat. Prædabundi illi raptores limen conuellere moliuntur, contrā magnanimus ciuis omī telorum genere eos arcebat; nec intro irrupissent, ni suadente malo genio, qui reprobus dirisq; hominibus falsas suggestiones insufurrare solet, tectum per vicinas aedes conscendissent. Is quum nullum à vicinia præsidium, nulla deniq; dimicandi spes daretur, fuga salutē quaesuit, nec citra graue vulnus; qui si interceptus in sicariorū manus incidisset, iam de eo actum fuisse quis nō videt? Tunc direpta domus, expilatum ærarium, exhausta puellarū dos & forma & græte florentium, quæ ad tria scutorum milia fere accedebat. Vniuersæ merces cum magnifica supellectile abactæ sunt. Ibi quum nullū farris genus inuentum fuerit, coniectari vel facillè licet, quo animo quave potius veçordia in tot ac tam præclaras ciuiū aedes insultauerint. Nempe vt aurū venarentur non triticum, vt remp. deprædarentur non annonæ penuriam leuarent. His enim quibus tritici abunde erat parcentes, ad innoxios & frugibus vacuos se cōuertebant. Alias domos populabundi inuasere, quorum exitialem coniurationē nox tandem diremit. Quod si feralis ille dies (qui Lugdunensibus fastis meritò damnandus venit, mēsem perstitisset, nunquam à præda destitissent, adeo vt Lugduno elogium illud modo quadraret, Quondā floruit Lugdunum, Haud dubiè mihi per-

Irruptio in aedes Laurentianas.

In aedes Gymberianas impetus.

Nox seditio nem diremit.

DIREPTIS

suasum est, funestum illum Lugdunæ seditionis diem breuiorem à deo opt. max. effectum, vt sæuiente Antichristo cōtractiora erunt tempora. Sed vt intermissam repetam? historiā, Illustris Baro Doyn dictus de Fugieres, nepos strenui quondā equitis Candidi (ita enim à Gallis vocitatur) tribus duntaxat ministris comitatus, in flagitiosos illos prædones horam cōminus dimicauit, ac in fugam demum vertit. Qui duodecim virorum ope fretus facillè eos à præda cohibuisset; compluribus enim grauius vulneratis à tribus tantum adiutus illæsus ac integer cum suis euasit. In eo prælio maiorū fortitudinē strenuitatemq; militaris disciplinæ peritissimus eques palam indicauit illustrauitq;.

Baronis Doyn strenuitas

Cōiuratorū fuga.

DE PVBLICO EDICTO POSTRI

die seditionis illius præconis voce nuntiato.

Postridie luctuosi illius diei sexto calēdas Maias, Lugdunensis iudex (quem Regiū Locum tenentem nostri appellant) reip. consuluit. Iste dictus est du Perat alter Decius, qui in bello sese deuouit & morti obtulit pro patria, vir benignus ac magnanimus. Decius Romanus & consul, iste Lugdunensis natiuitate, & inter eos officio primus est, cuius maiores ex illustri Lemouicorum familia originem traxere. Dixisses Vergilianū illum pietate grauem ac meritis virum, quem conspicientes siluere arctis auribus affantes. Ille regij procuratoris cōsilio atq; auxilio fretus, cæterorumq; iustitiæ administratorū furentes animos demulcens (enimvero nihil loci tunc erat seueritati ac minis) blanda verborum persuasione vt pisces hamo allexit. Illi quidnam exquirerēt sciscitanti vna voce paribus suffragijs responderunt, se triticum indagare, quod à nonnullis mercatoribus abditum fuerat; nec procul ab vrbe in insula quæ à nostris Barbara dicitur, ingentem frumenti cumulū ipsos non latere, quem vix ter mille equi cōueherent. Tunc beneuola eos voce cōueniens. Dux (inquit) vester in reuisendis omnibus horreis esse velim. Primum publica vrbs granaria iustrabimus, dein ad Insulam iter facturi. Nequis interim queratur, ecce triticum minoris nempe xvj. solidis venale vobis prostat. Apud consules mille equorum vectura est, cuius prædicto pretio venum exponendi mihi potestatem fecerunt. Tunc aliqua ex parte plebis furor lenitus est. Quis enim adeo ferus, vt tandem mitescere nō possit? Protinus cōsulum edicto triticum xvj. solidis venale præco prædicauit. vndiq; circūfusa plebs citra legem, modum, rationemq; ruebat, pleriq; enim multò plus, quàm par erat alendæ familiæ congregabāt, ne dicam suffurabātur. Hinc proximæ inedia occasio. Siquidem annona pluris xxv. solidis prius non emebatur, quæ xxxv. ac pluris post venijt. Nec citra extremam penuriam, & grauisimū reip. detrimentum, Quidnam in causa fuerit satis superq; ex prædictis constat. Die Martis vrbs iudex dominū portitorē vulgo nondū planè quieto ducem præficere coactus est, qui ad Insulam (magna comitante turba) profectus, homines ad prædam natos cohibere haud quaquā valuit, quo minus cœnobij supellectilem diriperent, ibi non inuenta illa annonæ copia populabundos hiantes elusit. Nam quicquid præter religiosorum vi-

Lugdun. iudicis auctoritas.

Coniuratorū occasio.

Plebis furor lenitus.

EDICTVM

rum redundabat, ijs quibus potissimum opus erat impertitū fuit. Ea est cœnobij huiusce conditio, vt annona minus laboret, ibi enim religiosi cōplures annuo nec mediocri reditu locupletati, qui è suo sacerdotio ac dignitate ingentem tritici aceruum sibi congerunt. In hoc numero habentur Cellarius, Cæarius, Eleemosynarius quē alij Munerariū vocāt, magnus Prior, gemini sacristæ Vestiaris, & qui ægros cōcludit Infirmarius, Cubicularius, & reliqui omnes huiuscemodī præclaris orti natalibus. Cæterum quando in huius cœnobij mentionem incidimus, eius originem ac monumenta effatu digna altius repetere, neq; inuicundum neq; alienum videtur. Cuius (vt memoriæ proditum est) fundamenta iecit Carolus Magnus Romanus imperator. Ibi complures sanctorum reliquiæ visuntur, vt sacratissimus ille crater, in quo Christus discipulis cœnantibus propinabat. Spectatur etiam pretiosa illa smaragdus venereæ libidinis perniciēs. Extat etiam memoratissimum illud Rolandi cornu, quod apud Roncam yallem (vbi mortem obiit) habuisse traditur. Nec procul hinc iacet corpus diuæ Annæ matris gloriose virginis Mariæ. Adhæc beati Longini cadauer, cui post apertū Christi latus oculorū lumē restitutū fuit. Et qm̄ de cratere, quē Christus discipulis in cœna porrexerat, habet^r est sermo, diutinā iter mortales controuersiam soluere operæ pretium est. Nonnulli enim verum illum CHRISTI cratera Genuæ in sancti Georgij templo se vidisse aiunt. Quæ mea sit sententiā paucis aperiā. CHRISTVS cœnam paschalem celebravit in eo calice, quem ipse cōspexi Britæ Galiarde, quæ Lemouicorum vrbs est. Hun c quotānis ter à populo spectari satis cōstat. Cuius materiā neq; visu neq; tactu dignoscere licet. de quo Marci xiiij. Et accepto calice gratias agens dedit eis, & biberunt ex illo omnes. & ait illis, Hic est sanguis meus noui testamēti, qui pro multis effundetur. Meo quidem iudicio cinericius lapis vi detur. Proinde vt de vase Genuensi & Lugdunensi apud insulā Barbaram certius differamus, CHRISTVS ter conuiuio exceptus est. Primū in Galilea, in domo Simonis Pharisæi, vt scriptum est Lucae viij. Ecce mulier quæ erat in ciuitate peccatrix, vt cognouit quod IESVS accubisset in domo Pharisæi, attulit alabastrum vnguētī, & stans retro secus pedes ei^r lachrymis cœpit rigare pedes eius, & capillis capitis sui tergebat, & osculabatur pedes eius, & vnguento vngēbat. Tum in Bethania in domo Simonis Leprosi, quem IESVS à lepra (quæ à peritioribus medicis Elephantiasis dicitur) curauerat. vbi Lazarus Mariæ frater post suscitationem egit. Ibi eadem pretiosum vnguentū nardi pistici effudit, vt scriptū est Matthæi xxvj. cap. Accessit ad eum mulier habens alabastrum vnguenti pretiosi, & effudit super caput ipsius. Et paulo post, Vnguentū hoc in corpus meum ad sepeliendū me fecit. Hinc nefandi proditoris Iudæ susurratio, Tertio legimus CHRISTVM cum discipulis discubuisse, quod quidem conuiuium futuræ salutis nostræ mysterium erat, die Iouis, in qua cœna altaris sacramentum instituit, quod à quibusdam Berengarijs, & populi seductoribus abnegari miror, præter sanctorum omnium decreta, qui ab hinc M. ccccc. annos aliter docuerūt. Inde

S. crater. smaragdus. Rolandi cornu

Calix Britæ.

Elephantiasis

Berengarij r̄u heresis.

DE SEDITIONE.

Indemalorū abyssus ab aquilone emerfit, quam dii pestem à nobis auerant quæso. Quam ob rem his argumētis ratiocinari licet, sacrum cratera qui Genuæ spectatur illum fuisse, quo Simon Leprosus in Bethania CHRISTO propinavit. de quo Matthæi. xxvj. Cum esset IESVS in Bethania, in domo Simonis Leprosi, accessit ad eum mulier habens alabastrum vnguenti pretiosi, & effudit super caput ipsius recumbētis. Qui verò apud Lugdunates in Insula, is fuit in quo bibit CHRISTVS in Crater isula Galilæa, in domo Simonis Pharisæi. Qui verò est Brigæ calix apud Lemouicos, ille est quo in cœna discipulis & apostolis ppinavit. de quo Matthæi. xxvj. Cœnantibus autē eis accepit IESVS panē, & benedixit, ac fregit & ait. Accipite, & comedite, hoc est corpus meum. Et accipiens calicem, gratias egit, & dedit illis, dicens, Bibite ex hoc omnes. In eo calice vt ipse vidi, est fractura, vnde particula quædam (vt fertur) bibentis Iudæ labris adhæsit. Sanctus verò crater Genuensis, itidem & Lugdunensis ex integra vna smaragdo constat, id quod diuinitus contigisse arbitror, quū tantæ magnitudinis smaragdus nusq; terrarū inuenta fuerit. Nec maioris est negotij, deum omnipotentem, plumbum aliud ve metalli genus in smaragdinum lapidem immutasse, atq; aquam in merum præstantissimum, vt in diui Iohānis euangelistæ nuptijs probatum est. Nihil enim à deo fieri non potest. Vnde Iohānis. ij. Nuptiæ factæ sunt in Chana Galilææ, & erat mater IESV Ibi, & deficiente vino dixit mater IESV, Vinū nō habent. Et dixit ei IESVS, Quid mihi & tibi mulier, nondum venit hora mea. Hacenus de Barbara insula, præclarisq; eius monumentis, & de calicis sancti controuersia inter mortales non vulgari, cui nos fecisse satis palam est. Nunc eò regrediamur vnde digressi sumus, Vbi publicus portitor, cui à portibus ex quibus fructus pecuniarios colligit & euenientibus illos exigit nomen est inditum, cum plerisq; magistratibus vulgi improbitatē observauit (ad prædam nāq; accinctum erat) hac concione lenire tentauit, Videtis (inquit) cœnobitarum erga vos beneuolentiam, qui nihil in occulto habuere, at vniuersa in medium protulerunt. Ii triticum pro facultate impertit nos obsecrant, vt missos tandem eos faciamus. Et quatenus tunc nil loci erat viminis terrori, ac iudicio, blando demum persuasū effecit, vt plebs in vrbsm reduceretur. Euestigo consules, tercentum & viginti delectos è turba viros armis munitissimos publicis stipendijs in mensem donauerunt, quibus domini Pomponij Treuolcensis consilio in quē perditissimi homines nuper irruerant, præfectus est nobilis Antonius de Vareys, Barro Maleuacensis, dominus Belmontanus. Is vulgi furorem ac vesaniā frenauit. Ibi magnifici & illustris viri domini Pomponij, vt qui à Treuolcensi nobilitate non degeneraret, prudentia illuxit. Cuius ductu atq; auspicijs ardentissima plebeculæ bilis in summam reip. cōmoditatē extincta est. Idq; diuina magis prouidentia, q̄ humano consilio effectum crediderim. Quid enim prudentius excogitari potuit, ac collectam armatorum hominum aciem populo persuadere, ad exquirenda potissimū horrea, & si viribus opus foret, confringenda. Quod quidem in causa fuit, vt

Crater isula

Portitor iude

plebecule bilis extincta.

DE PRAEFECTO REGIS

neutiq̄ posthac sauriret attonitum stupidumq̄ vulgus. Et ne rei propositae
 argumentum deesset, decretum est singulas domos inuisere, in quibus pa-
 rum tritici inuentum est. Etenim ditissimi ciues pistorum pane in diem fe-
 re vescuntur, id quod à politica consuetudine abhorret. Siquidē opulenti-
 ssimus q̄sq̄ formicā imitari debet, quæ inopi metuēs senectæ, farris aceru-
 uum in proximam hyemem æstate cumulat. Cuius exemplo iure ac legi-
 bus cogendi, quibus facultates suppetunt, vt annonam sibi suisq̄ in hor-
 rea congerant, ne maxima (quæ in dies emergūt) damna ciuitas incurrat.
 Tum vt esurienti plebeculæ subueniatur. Verū eò inhumanitatis deuen-
 tum est, vt pleriq̄ diuites, ijdemq̄ foeneratores, nihil aliud q̄ fortunæ opes
 omnibus modis quærent, coaceruentq̄, de quibus scitum extat illud Pla-
 tonis oraculum lib. legum. v. Nunq̄ ego concedam diuitem re vera esse fe-
 licem, nisi etiam bonus sit. Fieri verò non potest, vt diuitijs aliquis simul
 præstet, & probitate. Dico autem diuites, vt multi existimant asserentes
 eos esse diuites, qui pauci è multis pecunias plurimas possident. Ii quibus
 iure vel iniuria ærarium parent, non satis intelligunt. Quippe vsu venire
 solet, nec id sine numine diuum, auarorum atq̄ foeneratorum liberos sui
 profusos esse adeo, vt quicquid longo temporis lapsu multo & continuo
 sudore parentes quæsierint, momento temporis abliguriant, dilapidetq̄.
 Aut si filia sint, finit deus, prodigis nescio quibus & de re œconomica
 malè meritis nubere. Idcirco quod iniquè partū est, statim dilabitur. Vsu-
 ra nanq̄ omni iure ac legibus interdicitur. De qua Plato legum. v. Nemi-
 ni liceat pecuniam deponere apud eum cui non adhibes fidem, neq̄ foene-
 rari liceatq̄, si quis in foen^o acceperit, nec vsurā nec sortē reddere. Hæc Isra-
 eliticæ & Christianæ literæ inhibēt. Cæterū bido uo vbi vulgi furor remis-
 sus est, vrbis iudex quosdam seditiōnis coniuratos clanculum apprehen-
 sos repente laqueo addixit, quandoquidē (vt supra traditū est) non deerat
 frequens armatorum publicis sumptibus ac impensis collecta acies. Inte-
 rim ab rege quid factū opus foret opperiebantur; nimirum vrbis consules
 super hac seditiōne cursorem præmiserant.

Lugdu. anno
ne penuria.

Diuitum in-
humanitas.

Malè partū
peius disperit

DE PRAEFECTO REGIO

Lugdunum missio.

Tantis per dum vrbis administrator Treuolcensis, iudice ac magistra-
 tibus alijs comitatus, nefariorū hominū numerum occultè disquire-
 bat, & publica priuataq̄ vrbis horrea apertū iri curabat, ecce regio iussu
 in vrbem ingreditur præfectus, dominus de Botyeres, genere Allobrox,
 qui vbi primum equo descendit populabundæ plebis numerum rescire
 fategit. Plerosq̄ clam apprehensos, partim laqueo, partim maris exilio &
 remis perpetuo agitandis, partim flagris plectendos curauit. Cætera præ-
 donum turba ad Allobrogas transfugit. Nonnulli tamen in fuga deprehēsi
 sunt, grandi ære onusti, in quorum albo vnus Mesiaci (quatuor ab vrbe mi-
 liaribus distat) interceptus, septingētas libras pluresve (vt idem fatebatur)
 ex Gymbriticis ædibus rapuerat. Porro ab reclusis horreis, animaduertit
 præfectus annonam direptam, nec æquis portionibus diuisam, Cuius rei
 culpa

Cōiuratorū
supplicia.

LVGDVNVM MISSO.

culpa in coniurationem transferenda venit. Tunc regio fretus mandato
 in Burgundiam concessit, vnde nec citra diligentiam bis mille tritici onera
 aduexit, quo com meatu Lugdunensis populus vires reuocauit. Tamen si
 vbiuis locorū annus frugum sterilis, & sine glebarū hubere, miseris mor-
 tales afflixit. Hinc vrgēte hac perniciali seditiōne tritici mēsurā ad xxxv.
 solidorum incrementum paulatim euasit. Dehinc idem dominus de Bo-
 tieres Lugduni aliquandū egit, sicarios illos accuratè vestigans, quorum
 bona pars nō impune in remp. debacchata est. Qui verò fuga salutē que-
 sierunt, præconis voce reuocati, qui nisi ad diem dictū comparuissent per-
 petuo exilio damnabātur. Itaque pleriq̄ huiscemodi raptorum pyratis
 immaniorum, meritas tandem pœnas luerunt. Id quod reip. in primis con-
 ducibile videtur, si nocentes, & flagitiosi homines è proborū & innoxio-
 rum numero tollantur, & perinde ac triticū vitiantes herbæ extirpentur.
 Cuiusquidem rei meminīt Plato in libro de lege, In primis (inquit) curan-
 dum est, vt bonos ac malos hoies dignoscamus. Deus quippe nimitū indi-
 gnatur, quoties quispiā illius simile improbat, aut probat dissimilē. Nam
 sacratissimū omnium est vir bonus, profanissimū contrā vir malus. Cui asti-
 pulatur beatus Augustinus quum inquit, Obedientia mater quodāmodo
 omnium custosq̄ virtutū, hæc tueri, hæc colere necesse est, sine qua reliquarū
 virtutum omnium decus amittitur. Rebellis quidē populi indicium fuerit, si
 abiecto omni metu atq̄ obediētia iustitiæ nō paruerit. Hinc ciuiliū bellorū
 apud Romanos semina, quū Marij & Syllæ temporibus plebs in senatū
 insurrexit, idq̄ non mediocrē Romanæ reip. plagā intulit, vno enim die,
 supra octodecim hoim milia seditiō ex populari rebellione cohorta ab-
 sumpsit. Proinde vt ciuitas diuti⁹ floreat, plebē magistratib⁹ parere decet.
 Nam (vt præcipit apostolus ad Romanos) potestas nō est nisi à deo, qui
 resistit potestati, resistit ordinationi dei. Ministri dei sunt principes. Solus
 enim imperator (vt idone⁹ testis cite⁹ Iulius Firmic⁹ octauo Matheos)
 stellarū nō subiacet cursibus, & solus est, in cuius fato decernēdi nō habet
 potestatem. Cum em̄ fuerit totius orbis dñs, fatum eius dei summi iudicio
 gubernat. Ob id principū atq̄ magistratuū vitia longe grauiora, quàm in-
 feriorū. Vnde in sacris literis traditū est, regibus ac principibus peculiare
 quendā angelū, ac bonū geniū à primo statim ortu, veluti ducem ac prote-
 ctorem, à deo datum esse, alijs tñ negatum, qui regno (cui rex imperat) de-
 putatus est. Quamobrē principis, & eorū qui reip. præsumt, officium est,
 annonæ in primis cōsulere. Siquidē (vt dicere solebat Aurelius imperator)
 nihil populo saturato lætius. Ideoq̄ decet principē annonæ vrbicæ curā
 suscipere, vt popul⁹ sit satur, ne fruges deficiāt, neue plebecula esuritione
 tabescat, ne frumētarij vel suppressione frumēti, vel enormitate pretij esu-
 rientes pauperes trucident. Oportet enim ciuitatem in triennium frugibus
 munitā esse, vt moris est Metēsis Lotharingie populis, vt oculata⁹ fidei
 testis ego ab vrbis proceribus in publica perductus horrea, quæ in triennium
 frumēto refertissima erant. Id annuatim renouant, vetus triticū vendentes
 recens emunt. Idcirco Metēses annonæ penuria nunq̄ laborāt, nec iniuria
 D d

Anni sterili-
tas.

Cōiuratorū
exiliū.

Rebellis po-
puli indicium.

Annonæ in
primis cōsu-
lere decet.

DE PRAEFECTO REGIS

laudant historici Traianum imperatorem, ex cuius prouisione factum, ut Romae esset canon frumentarius septem annorum. Eo enim imperate Roma inedia ac famem haudquaquam passa est. unde inter caeteros imperatores a vero dei vnus cultu & Christiana religione abhorretes, tum a iustitia, tum a prudentia commendatur. Refert beatus Gregorius (vt in ipsius gestis traditur) quum Traiani historiam & res gestas legeret, a misericordia & pietate animum auertere non potuit. Quippe qui (praeter ethnici, & sacro baptismatis fonte nunquam purgati hominis conditionem) nulli iustitia atque prudentia secundus praedicetur, adeo vt Gregorius (ita enim plerisque persuasum est) dominum orans Traiano veniam, & delictorum remissionem impetrauerit. Huic sententiae subscribunt quidam sacrae paginae doctores, diuini Gregorii orationem diuinae prouidentiae praecognitam ab aeterno fuisse. Cuius sententia tantisper suspensa constitit, dum ille orando tandem exorauerit. Verum quatenus quae supra nos nihil ad nos (vt Socrates dicere solebat) diuina enim praescientia humani intellectus capacitate transcendit, Traiani sententiam theologiae professoribus discutiendam relinquendo. Nam vt author est diuus Augustinus lib. de libero hominis arbitrio, non paucis autoritatibus rationibusque in medium adductis, huius rei cognitio tam ardua est, vt qui nimis exacte, nimisque ad vnguem perscrutari velint, faciunt ne intelligendo vt nihil prorsus intelligant. Siquidem (vt ait doctor gentium) ad sobrietatem sapere oportet. Quisquis enim plus factis hanc materiam disquirat, curiosam inscitiam, & ingenij imbecillitatem fati prodat. Nimirum morosa illa & superstitiosa rerum que supra mortales sunt indagatio, quaeque nostrum vndequaquam seculum inturbant, nefandas profanasque haereses non quidem peperit, at certe refarsit. Iam in ea incidimus tempora (dij boni quae aspera, & infelicia) in quibus literarum plane rudes, non viri modo, verum etiam temerariae, ac insolentes quaedam matronae, non aliter quam canes sanctum profanantes, vel lutosae sues margaritas rosasque contaminantes, inscrutabilia dei omnipotentis arcana, abditissimaque iudicia disquirunt, de praedestinatione, prouidentia, praescientia diuina disceptantes, ac potius allucinantes. Huiusmodi enim perfecta cognitio, atque intellectus soli deo conceditur. Abijciamus igitur illas erroris tenebras, his quae fidei sunt credentes. Neque nodum in scirpo quae ramus (vt est in prouerbio) quod superest diuinae sapientiae relinquentes, quae futura omnia ab aeterno praesciuit. Atque vt semel finiam, quod theologorum est perquirant theologi.

Traiani iustitia & prudentia.

Socratis dictum.

Nostrorum temporum infelicitas.

LVGDVNENSIS

ECCLESIAE HIERARCHIA,

quae est Franciae prima sedes, a domino

Symphoriano Campe-

gio aedita.

DE LVGDVNENSIS ciuitatis origine & antiquitate historici abunde scripserunt. Lugdus siquidem (vt testis est Annius vtque nominis argumentum indicat) Lugdunensem prouinciam incoluit. Quod verò tradit Berosus, ab eo cognominatam fuisse totam prouinciam & incolas, ita intelligendum existimo, vt prouinciam velit totam partem Lugdunensem, incolas autem Lugdouicos dictos, quos postea, g. ablata Ludouicos dixerunt. Urbem hanc primum ab eodem Lugdo Gallorum rege, vnde nomen sortita est, conditam refert. De qua meminit Suetonius in vita Caligulae Romani imperatoris, & Liuius, tum Plutarchus in vita Annibalis Carthaginensium ducis, itidem Strabo in cosmographia, & Seneca in epistolis, atque Ptolemaeus, necnon & alij complures ex veteribus. Inter neotericos Sabellicus in aeneide meminit, cui calculum (vt aiunt) apposuimus ijs libris tribus qui de hac ciuitate a nobis nuper aediti fuere. Quamobrem his omnibus superfedendum, ne in nausea & fastidij prouerbium inciderem, duxi. At quum nihil de Lugdunensis ecclesiae hierarchia a priscis historiae scriptoribus traditum sit, idcirco paucis quantum mea valebit infirmitas, eam perscrutari nitar, quatenus a nobis in eiusdem antiquitatibus deprehendi potuit. Primum igitur (vt rem altius repetere liceat) Lugdunensis ecclesiae fundamenta iecit beatus Phutinus, primus Lugdunensium episcopus, cui successit Hyreus, cum. xix. mille martyribus sub Antonij Veri tyrannide obruncatus. Post id temporis structa fuit aedes S. Stephano dicata, cui non pauci antistites praefuerunt. Postquam urbs completa fuit, & ad CHRISTI fidem conuersa, eodem loci, vbi nunc S. Nicetij templum, traducta est, cui octo & quadraginta martyrum ecclesiae nomen erat, iisdem apud Athanacense coenobium nobis caput praecisum fuit. Eam ob causam Athanacenses coenobitae aedem suam ab eiusmodi martyrum memoria fundatam asserunt. Illa quae nostra tempestate diuo Nicetio sacra est, olim metropolitana extitit, cuius venerabiles episcopi hac temporum serie nominatim subsequuntur, Phutinus, Hyreus, Iustus, Alpinus, Antiochus, Elpidius, Sicarius, Eucherius, Desyderius, Veranus, Patiens, Africanus, Rusticus, Stephanus, Vientiolus, Lupus, Agobardus, Sacerdos, Nicetius, Arigijs, Annemundus, Genesius, Lambertus, Remigijs. Hi sunt sancti praesules ab ecclesia canonizati, qui omnes beati Nicetij fano (quod olim martyrum siue apostolorum dicebatur) cum summa authoritate & sanctimonia praefuerunt.

Lugdunenses Lugdouici olim dicti.

Phutinus primus Lugdunensis episcopus. S. Stephani aedes. Athanacense coenobium.

S. Nicetij aedes olim metropolitana.

HIERARCHIA

Burgundia imperii penes reges. Longo post tempore, quum Burgundia imperium penes reges esset, cathedralis ecclesia eo traducta est, ubi nunc sacrum beati Stephani, a quo nomen canonici hactenus habuere. Nimirum diuo Iohanni dicata aedes, sacelli speciem idamve praese fert. Nulla enim imago ac statua altare decorat, neque ibi pretiosum CHRISTI corpus quiescit. Hinc cathedralis non esse ecclesiam efficax fuerit argumentum. Vbi tandem cathedralis ecclesiae sedes a beati Nicetii templo ad diui Stephani delubrum defecit, Per id tempus Burgundionum rex nomine Iohannes, animaduertens S. Stephani aedem duodecim tantum canonicis qui. xij. apostolorum numerum exprimebant celebrari, vna cum archipraesule CHRISTI vicem gerente, diuo Iohanni templum erexit, altera ex parte S. Crucis aedem dicauit, quae nunc parochialis ecclesiae sedes. Mox Lugdunensem hierarchiam (quae metropolitana existit) velut triumphantis ecclesiae typum exemplarque constituit. Siquidem vt in ecclesia triumphantis (quae caelestis paradus dicitur) vnus in trinitate viuus deus, ita in Lugdunensi hierarchia (quae vna est) tria sunt templa, primum S. Stephani quod deum patrem representat, alterum S. crucis quod filium, tertium diui Iohannis quod spiritum sanctum indicat, tria haec in vna hierarchia tres personas, in quibus vna essentia, testantur. In eorum singulis sacra Biblia integre & vniformiter anuatum leguntur. Porro decretum a prima institutione fuit atque sanctum, vt haec tres ecclesiae eodem cymbalorum sonitu sacrificium vtiq; auspicentur, quae quidem observatio deum vnum in essentia, & trinitatem in vnitatem figurat. Caeterum vt in ecclesia triumphantis. xij. sunt apostoli cum CHRISTO IESU, ita a Burgundionum rege presbyteri duodecim deo psallentes ac iubilantes sunt instituti, quorum decimustertius S. Iusti abbatia praeficiebatur. Nunc ad Lugdunensem archiepiscopum CHRISTI vices gerentem dignitas transijt. Ad haec vt ecclesia triumphans. lxxij. CHRISTI discipulis insignita est, haud secus rex idem totidem canonicos delegit, qui posthac in duos & triginta redacti fuere. Vt in ecclesia triumphantis quatuor sunt euangelistae & scribae, vtpote S. Iohannes, S. Matthaeus, S. Lucas, & S. Marcus, ita in Lugdunensi ecclesia quatuor esse custodes omnibus constat, nempe duos apud S. Crucem, tertium qui & Sacrista dicitur apud S. Stephanum, quartum apud diuum Iohannem qui ecclesiae quaestor (quem vulgo Thesaurarium appellant) vocatur. Vt in ecclesia triumphante tres sunt hierarchiae in nouem angelorum ordines diductae, sic in ecclesia Lugdunensi in templis tribus nouem sunt personatus constituti nouem ordines angelorum referentes in tribus triumphantis ecclesiae hierarchijs, in quarum prima sunt Cherubin Seraphin Throni, in secunda dominationes virtutes potestates, infimam atq; vltimam tenent principatus archangelus angelus, haud aliter in ecclesia Lugdunensi nouem sunt personatus siue dignitates archiepiscopus decanus archidiaconus, hi tres primam hierarchiam indicant, tres sunt medij praecantor cantor & camerarius, secundam hierarchiam designantes, supersunt tres alij vtpote sacrista custos & praepositus fori Mercurialis tertiam angelorum hierarchiam representantes. Denique vt in ecclesia triumphante

S. Io. et S. Crucis aedes quis erexit.

Sacerdotes xij. a Burgundo rege instituti.

Quatuor custodes.

Nouem personatus.

ECCLESIAE LVGDVNENSIS.

triumphante refulgent Seraphin per quae charitas insinuatur, Cherubin per quae sapientia & scientia, dehinc Throni per quos contemplatio ostenditur. Hi duo angelorum ordines super ceteros charitatem, scientiam, contemplationemq; maiori perfectione habent, ita archiepiscopus decanus & archidiaconus charitate scientia & contemplatione ceteris praestare debent. Hi enim sunt in primitiua ecclesia tanquam prima hierarchia in ecclesia triumphante, ac velut sol luna & Iupiter in caelo omni creaturae lumen, ita in inferioribus & subditis modestiam religionem sanamque doctrinam infundunt. Per alias vero hierarchias virtutes designantur non tanta quidem praecellencia quanta superiores praedictae, at post superiores virtutibus praesertim theologicas illucescere debent. Etenim superiores non aliter super terram fulgere decet, atq; planetas stellasue in caelo mundum hunc inferiorem ac clementia illustrantes. Sed quoniam ex definitione plenius intelligitur id de quo disceptatur eam demum subiungere non videbitur absurdum. Est igitur hierarchia auctore beato Dionysio Francorum apostolo Hierarchie lo ordo sacrator & scientia & operatio, quae ad dei similitudinem pro viribus nititur, & pro modo suo ad illius imitationem exindultra sibi diuinitus intelligentiae luce subuehitur.

Archiepiscopi, decani, & archidiaconi dignitas.

Hierarchie definitio.

Perficientes & purgantes,	Seraphin, Cherubin, Throni.	Suprema hierarchia.	Mouens, & est ipsa purgatio.
Purgantes & purgati,	Dominationes, Virtutes, Potestates.	Media hierarchia,	Ad se conuertens sursumque agens, & est illuminatio.
Purgati, Illuminati, Perfecti,	Principatus, Angeli, Archangeli.	Infima hierarchia,	Formans, deformeque reddens, & est ipsa perfectio.
Diuina beatitudo, quae dominus Iesus est,	Purgat, Illuminat, Perficit,	Sacrorum principatum super premi,	Purgant, illuminant, Perficiunt,
Sacrorum principatum medij,	Purgantur & purgant, Illuminantur & illuminant.	Sacrorum principatum infimi.	Purgantur. Illuminantur, & Perficiuntur.

Caeterum in ecclesia Lugdunensi septem sunt doctores, qui etiam equites vocantur. horum officium est eiusdem ecclesiae iura tueri, ethnicosque & infideles ab ea profligare a quibus vt quondam ita nostris temporibus infestatur ecclesia permultis haeresibus, tum orientalibus cuiusmodi Mahometicae, D d iij

Septem doctores.

tum septentrionalibus cuiusmodi Valdēsium quæ diabolicæ fraudis vene-
no perfusæ sunt. Si oriens ab Arabibus & profana Mahometicorū secta
inficitur ex aduerso septentrionalis plaga à Valdēsibus polluta est, quam
deus ab occidēte ubi agimus arceat, auertatq;. Meridies nāq; ab alia secta
semijudaica iampridē periclitatus est. Sed ad propositū, Prædicti septem
doctores siue equites per septē candelabra, quæ in Apocalipsi vidit beatus
Iohannes, indicantur. Ad hæc idem Burgundionū rex Lugdunensis ec-
clesiæ canonicos ex familia nobili aut genere aut virtutibus deligi voluit,
vt res diuina clarius nobiliusq; administraretur. Bona enim arbor (vt in
euāgelio scriptum est) bonum fructū profert. Hinc Paulus ad Timotheū
præcipit, in episcopos & sacerdotes viros prudentes eligendos esse, qui
suam familiam honestè ac decenter curent, quicq; rerū politicarū & huma-
narum periti & experientia præditi sint. Qui enim fieri potest, vt ciuitatē
atq; rē diuinā rite administret, qui familiarē & domesticā regere nondū po-
test? Cæterum rex idem canonicis Lugdunēsis edixit ne extra claustrū
pedibus iter facerent, sed sacerdotibus alijsq; ministris comitatū equites i-
rent, vt plebei homines maiori pretio ac honore ecclesiæ ministros vene-
rarentur: vt in veteri testamento de leuitis & filijs Aaron traditū est. Por-
ro Lugdunensem comitem ecclesiæ deuotit. Quare canonici cum archi-
episcopo comites posthac nuncupati sunt. Hinc audire licet, quæ præconis
voce compitatum prædicantur, Lugdunensis archiepiscopi ac comitū no-
mine edici. Vt tandem de huius tam celebris ecclesiæ primordijs nō nihil
altius repetam, Templi quondam Veneris, vel (vt alij autumant) Mercu-
rialis fori, areæq; Cæsareæ lapidibus extructa fuit. Hæc in Gallia honore
& authoritate principatum obtinet priuilegijs gaudens, quæ alijs negata
sunt. Nimirū mitris redimiti comites concinunt, sine ministro ad aras sese
amiciūt, sine libro psalmos Dauidicos modulatur, nullius ducis interuētū
aut præsulis ne regis quidem imperatorisue aut summi pōtificis cœptum
sacrificiū intermittunt, officiū nō innouāt, antiquā consuetudinē haud
quaquā immutāt. Is de causis Lugdunēsis ecclesia immutabilis dicitur q̄
nullā admittat nouitatē. Ob id in ipsa planus dūtaxat auditur cantus citra
alias musicæ artis illecebras, citra organa & reliqua id. genus instrumēta.
Huiusce immutabilis cōstantiæ argumentū nobis relictū est. Si quis enim
è canonicorū cæterorūq; ecclesiæ ministrorū numero vel minima diei par-
te ab officio discedat, decretum est eo ipso die à cōmuni officio desistere, ea
quidē lege, vt quisquis in causa fuerit ab omni choro explodatur, in pro-
bris sit, suacq; distributione & penu quotidiana priuetur. Quocirca eiusdē
ecclesiæ sacristā decet sacerdotes, xij. in totius chorivicē substituere, q̄ post
magnum altare diuinū officiū vel vnus ob noxam intermissum repetant. id
culpæ genus sua lingua Priuationē appellare solent, tunc enim cōmune
priuatur officiū. Quamobrē vnusquisq; suarū satagit rerū, suocq; adamus-
sim fungitur munere, ne ecclesiæ scādalo fiat. Huic præest decanus (modo
archipræulem exemeris) qui veluti caput in reliquos ius habet comites. Is
nullis vtique legibus archiepiscopo deuincti sunt. Quum enim sacri cele-
brantur

Septērio à
Valdēsibus
polluitur.

Burgundionū
regis edictū.

Aaron filij.
Lugd. ecclesie
priuilegia.

Lugd. ecclesie
instituta.

Decani au-
thoritas.

brantur ordines, decanus cum archidiacono examinādos, qui sacris inītia-
ri consummariq; velint, curant. Id quod archiepiscopo non est cōcessum.
Hactenus de Lugdunensis ecclesiæ hierarchia. Nunc tandem receptui ca-
nendum ac claudenda antiquitate historia, quam Græci potissimū chara-
cteres indicāt. Græcis siquidē literis olim deo sacrificiū offerebatur, cuius
rei oculatus sum testis. Vidi equidē antiqua illa ex arborū corticibus vo-
lumina penetralibus adytis recōdita & miro quodam artificio Græcis li-
teris incisa, in quibus psalmi omnes hymnicq; conscripti apparēt. Hac ra-
tione maiores nostros Græco tantum sermone & Graijs literis vsos in cō-
fesso est, idq; Cæsar lib. vi. commentariorum memoriæ prodidit, quum de
Druidis agit, Solis (inquit) Græcis literis utebantur, quas à Samore patre
habuerunt vt ibidē dicit. Cōsequens est igitur, vt nō à Cadmo, sed à Gallis
tam Galatæ quàm Mæones & Gallogræci tota deniq; Græcia easdē ha-
buerint. Cæterū quisquis in hos Lugdunæ hierarchiæ cōmentarios inci-
deris, candide lector, monitū te velim, vt paulò attentiore mētis scrutinio
tecū perpendas quantū à præstantissimis illis maioribus nostris exorbita-
mus, & si fas dicere degeneramus, qui omni prudētia omniq; sapiētia duce
bonas literas in primisq; deū & ecclesiā venerabatur, excolebāt, amplexa-
bantur. Nostris verò temporibus voluptati, avaritiæ, vsuris, calumnijs, su-
perbiæ, cæterisq; capitalibus vitijs plerisq; mortalium deditos videris. Et ne
longè exempla petantur, obserua quæso in qua rerū conditione sit Lugdu-
nea ciuitas, tametsi à viris illustrissimis fundamēta accepit nempe regibus
sanctisq; præsulibus, vt paulò antè dictum est, qui edes amplissimas superis
dicauerūt. Siquidē Burgundiæ rex diuo Iohāni, sanctus Sacerdos Paulo
apostolo, alijsq; sancto Iusto vtpote eius cōsanguinei clarissimi, à quo Tur-
nonius dominus nomen habuisse gloriatur, nonnulli S. Hyreneo templū
erexerunt, quidam Athanacense cœnobium instituerunt, alijs S. Nicetio,
S. Petro, vbi sc̄timoniales (vt apud Romanos virgines vestales) CHRI-
STO nupserunt. His adijce ædem nostræ dominæ Platearū sacram, vtq;
in summa colligā, religiosissimos anachoritarū siue mendicantium quatuor
cōuentus, & cætera id genus cœnobiorum genera, quæ numero vix licet
comprehēdere; nec tamē prætermiserim S. Georgij & fori Veneris delubra
memoratiissima. Igitur breuitati cōsulens Lugdunēsi hierarchiæ supremā
imponere manum duxi, quippe quum in libro de claris Lugdunensibus
abunde meminerim, in quo Lugdunensem hierarchiā plenius agnoueris;
neq; enim in hoc opusculo mihi diffusius agendum putauī, neq; per otium
licuit.

Lugdunēses
Græcis literis
quodā utebā-
tur.

Græcarū lite-
rarū autho-
res Galli.

Nostris seculi
vitijs.

Turonis do-
minus.

Liber de cla-
ris Lugdun.

Finis Hierarchiæ, & omnium Camporum in hoc
volumine cōtentorum, à domino Symphoriano
Campegio equite aurato aëditorum.

Dd iij

EPITAPHIA.
PRIOR TABVLA IN LAMI
nis æreis idē Lugduni reperta M.ccccc.xxix.

A E I I R V M N O S I O I I

Equidem primam omnium illam cogitationem hominum quam maxime primum accursuram mihi prouideo, deprecor ne quasi nouam istam rem introduci exhorrescat, sed illa potius cogitetis quam multa in hac ciuitate noua sint & quidem statim ab origine urbis nostrae, in quot formas statusque res, nostra deducta sit. Quondam reges hanc tenuere urbem, nec tamen domesticis successoribus eam tradere contigit, superuenere alieni & quidem externi, ut Numa Romulo successit ex Sabinis ueniens uicinus quidam sed tunc externus, ut Anco Martio Prisco Tarquinius propter temeratum sanguinem, quod patre Demaratho Zinthio natus erat Tarquinius si matre generosa sed inopi, ut quae tali marito necesse habuerit succubere, quam domi repelleretur a gerendis honoribus, postquam Romam migravit regnum adeptus est. Huic quoque & filio nepotique eius (nam & hoc inter auctores discrepat) insertus Seruius Tullius si nostri sequimur captiua natus Ocrefia, si Thuscus Caelij quondam uenit sodalis fidelissimus onusque eius casus comes postquam varia fortuna exactus cum omnibus reliquis Caeliani exercitus Hetruria excessit, montem Caelium occupauit, & a duce suo Caelio ita appellatus, mutatoque nomine (nam Thuscus Mastarda ei nomen erat) ita appellatus est (ut dixi) & regnum summa cum reip. utilitate obtinuit. Deinde postquam Tarquinij Superbi mores inuisi ciuitati nostrae esse coeperunt, qua ipsius qua illorum (ei nempe pertaxum est metes regni) & ad consules annuos magistratus administratio reip. translata est. Quid nunc commemorare dictaturas? hoc ipso consulari imperium ualentius repperit apud maiores nostros, quoniam superioribus bellis aut in ciuili motu difficiliore motu ueretur, aut in auxilium plebis iuratos tribunos plebei, quid a consulibus ad decem uiros translatum imperium, solutoque postea decem uirali regno ad consules rursus reditum. Quid enim uiris distributum consulare imperium, tribunosque consulari imperio appellatos qui senis saepe octoni crearentur, quid communicatos postremo honores non imperij solum sed sacerdotiorum quoque, iam si narrem bella quibus coeperint maiores nostri & quod processerimus, uereor ne nimio insolentior esse uidear, & qualesisse iactationem gloriae, prolatis imperij ultra oceanum, sed ille loc potius reuertar, ciuitatem,

TABVLA POSTERIOR PER FRA
ctionem dimidiata est sane.

UOVO DIVVS AVGVSTVS ET
PATRVVS. TI.

Caesar omnem florem ubique coloniarum & municipiorum bonorum scilicet uirorum & locupletium in hac curia esse uoluit. Quid ergo? num Italicus senator puincialis potior est? Nam uobiscum hanc partem censuras meas adprobare coepero, quid de ea re sentiam rebus ostendam, sed ne puinciales quidem

LVGDVNENSIA.

les quidem si modo ornare curiam poterunt reijciendos puto. Ornatissima ecce colonia ualentissimaque Viennensium, quam logo iam tempore senatores huic curiae confert. Ex qua colonia inter paucos equestris ordinis ornamentum L. Vestinum familiarissime diligo, hodieque in rebus meis detineo, cuius liberi fruatur quae primo sacerdotiorum gradu, postmodo cum annis promoturi dignitatis suae incrementa. Ut dirum nomen Latronis taceam, & odi illud palestricum prodigium quod ante in domum consulatum intulit, quam colonia sua solidum ciuitatis Romanae beneficium consecuta est. Idem de fratre eius possum dicere miserabili quidem indignissimoque hoc casu, ut uobis utilis senator esse non possit. Tempus est iam, Tiberius Caesar Germanice detegere te patribus conferre ipsi, quod tendat oratio tuam enim ad extremos fines Galliae Nabonensis uenisti. Tot ecce insignes iuuenes quot intueor, non magis sunt poenitendi senatores, quam poenitet Persicum nobilissimum uirum amicum meum inter imagines maiorum suorum Allobrogici nomen legere. Quod si haec ita esse consentitis, quid ultra desideratis? quam ut uobis digito demonstrare, solum ipsum ultra fines puincia Narbonensis iam uobis senatores mittere. Quando ex Lugduno habere non poenitet, timide quidem P. C. egressus aduetos familiares uobis puinciarum terminos sum, sed restricta iam Comatae Galliae causa agenda est, in qua si quis hoc intuetur quod bello per decem annos exercuerunt, diuum Iulium idem opponat centum annorum immobilis fidem obsequiumque multis trepidis rebus nostris plusquam expertum. Illi patri meo Druso Germaniam subigenti tutam quiete sua securaque a tergo pacem praestiterunt. Et quidem quam ad census nouo tum opere & in adueto Gallis ab bellum aduocatus esset, Quod opus quam arduum sit nobis nunc quam maxime (quis nihil ultra quam ut publice notae sint facultates nostrae exquiratur) nimis magno experimento cognoscimus,

EPITAPHIA EX VETVSTISSIMIS MONIMENTIS VR
BIS LVGDVNI IN GALLIA COMATA SVMPTA,

Lugduni in pariete cuiusdam domus.

L. Tauricio Florentij Taurici Tauriciani filio Veneto allectori Gall, patron. nautar. Araricorum et ligiricor. Item arecairorum et condeatium. ij. puincia galliae.

Lugduni in quadrato lapide supra secundam ianuam claustrij. S. Iustij.

Caluisse Vr. et memoriae Sanctissime. P. Pomponius D. gemellinus
L. Iulij Aug. Lugd. coniugi charissime et incomparabili posuit. M

Ibidem extra portam sancti Iustij

D. M. Et memoriae Seuerij. L. Rollio de se benemerenti posuit & sub ascia dedicauit
Ibidem in pariete domus in lapide praeposterè.

Sex. Iulio Thermiano & Senonio. D.
Ibidem in templo monasterij sancti Benedicti.

D. M. Memmiae Iulianae N. S.
Ibidem in quadrato lapide apud ostium cuiusdam domunculae.

M. Staius Aeschinus. V. f. h. m. h. n. s.
Lugduni in monasterio S. Hyreni in magno quadrato lapide.

D. M. & memoriae aeternae Solenio fido milit. leg. i. mineruae imaginifero Maturinia Vi
etorina coniugi charissimo ponendum curauit & sub ascia dedic. milit. militi. leg. legio-
nis. i. primae dedic. dedicauit.

EPITAPHIA

Ibidem in eodem templo in quadrato lapide qui pilam sustinet aqua benedicta.

D. M.
D. Sex. Costutio Sex. fil. Quirino primo emerito ex cohort. xiiij. vrbis. T. Silius hos
spes signifer coh. eiusdem amico posuit. M

In Lugdunensi agro.

Iul à clara pilaguri. F. hic adquiescit secundum suos.

Lugduni prope arcem apud portam Petre scissæ

D. M. M. P. Iustini marcelli infantis dulcissimi qui vixit annum vnũ dies qua
dragintaseptem. D. dijs. M. manibus. M. marci. Ibidem.
M. Iustinius secundinus & Primaria marcellina patres amiffide eius orbat. P. C. & S.
asc. D D C. P. ponẽdũ C. curauerunt S. sub. asc. ascia. D D C. dedicauerunt

Lugduni in pariete templi apud portam in introitu claustr. S. Iohanni.

Bonæ memoriæ & spei æternæ spũ q̃q̃ incõparabili Peligiæ minnæ feminae rarissimæ
castitatis exẽpli affectionis plene erga oẽs homines Iulius Primitius Dec. C C C. Augur.
Lug. cõiugi incõparabili Quæ vixit ann. xxxj. mens. v. dies. iij. sine vlla que-
rela sibi q̃ viuus fecit & sub ascia dedicauit
Dec. decurio C C C trecentorũ Augur. augurũ. Lug. lugduni Ann. annos. xxxj. triginta
raunum. mens. mens. v. quinq. iij. quatuor.

Ibidem in quibusdam magnis saxis nuper effosis.

Sex. Iulio A. mermiano. ij. Senonio. D. Sexto Iulio Sextiliano.

Item Lugduni in fundamentis cuiusdam templi vetustissimi.

D. Memorie Ciulia lexionis Vituli siue Alexãdri q̃ vixit annis sex. mens. vno. diebus
xj. Ciulius Caricus patronus. et alũno dulcissimo posuit & sub ascia dedicauit. M

Item Lugduni in introitu sancti Stephani.

Sex. Iugurius Sex. fil. Galeriamarinus summus Curator. C. R. puinc. lug. Q. ij. vir. A. L.
B. ornamentis Suffrag. Sanct. ordinis honoratus. ij. uir. designatus ex postul. populi ob
honore perpetui põtifici. dati Cuius doni dedicatiõ decurionib. * .v. ordini equestri
liiij. viris. aug. negociatorib. viniarijs. * .ij. & oib. corporib. lug. licitẽ coeuntibus. Itẽ
ludos circenses. dedit. L. D. D. D. Sex sextus. Sex. sexti. fil. filius. C. ciuiũ. R. roma-
norũ. puinc. puincia Lug. Lugdunẽsis. Q. quinquẽnialũ. ij. duumuir. Suffrag. suffragi
orũ. i. voluntatũ: & volũtatũ xp̃sarũ per vocẽ & electionẽ. Sanct. sancti. ij. duumuir.
postul. postulatione. Pontifi. pontificatus. Decurionib. decurionibus. * .denarios. v.
quinq. Aug. augurũ. Negociatorib. viniarijs q̃ faciebant mercaturã vini negociatoribus
viniarijs. * .denarios. iij. tres. & omnib. corporib. oibus corporibus. i. cõfraternitatibus
lug. lugduni licitẽ coeuntibus. i. q̃ licitẽ cõueniebãt. Ludos circẽses. i. qui fiebãt i circo
quod erat edificũ ṽ locus dispositus ad istos ludos q̃ bigis & quadrigis circa metas.
obeliscos currẽtib. fiebãt Romæ & alibi. L. libẽs. D. decreuit. D. dicauit. D. donauit

Ibidem fragmentum.

Lu. Heluio. L. filio voltim frugi curatori nautarũ bis. ij. vir. viennensũ patrono
rhod. & araricor. N. rhod. & arar. ij. vir. duumuir. rhod. rhodanicorum. & araricorũ.

Lugduni in capella maiori S. Petri monialium.

Tibe. Põpeio Põpeius Ti. Fil. prisco cadurco oibus honorib. apud suos sanct. trib. leg.
V. macedonice indici arce galliarũ. ij. prouinc. galliæ.
Tibe. tiberio. Ti. tiberij. fil. filio. honorib. honoribus. funct. defuncto. trib. tribuno. leg.
legionis. v. quintæ. iij. tres. prouinc. prouincia.

Ibidem eregione.

Q. Tullio Seuerino Sequano omnib. honoribus inter suos funct. patrono Splendidissi-
mi corporis. N. rhodanicor. & arar. cui ob innocen. morum ordo ciuitatis suæ bis statu
as decreuit inquisitori galliarum tres prouincia. gall.

Q. quinto. Omnib. oibus. Rodanicor. Rhodanicorũ. Arar. araricorũ. Innocẽ. inocẽtia.

Ibidem in parietibus foris.

Ioui. O. M. Q. Adcinnus Vibici fil. Martinus Seq. Sacerdos Romæ & aug. ad aram
ad confluentes. Araris. & Rhodani flumen. ij. vir in ciuitate Sequanorum
O. optimo. M. maximo. Q. quinto. Seq. sequinus. Confluentes. vbi rhodanus & araris
confluunt & coniunguntur. ij. duumuir.

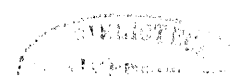
LE PRIVILEGE DV ROY.

Rancoys par la grace de Dieu Roy de Frãce Aux pre-
uoist de Paris, Seneschal de Lyon, & a tous noz aultres
iusticiers ou a leurs lieutenãs salut. Receu auõs lhumble
supplication de nostre Cher & bien ayme maistre Sym-
phorian Chãpier cheualier, docteur en medicine, p̃mier medecin
de nostre trescher & tresayme cousin le Duc de Lorraine cõtenãt,
q̃ il sest applicq̃ a traduire & rediger par escript ung liure intitule,
de la Monarchie de France, & troys Empires, avecqs propugna-
cle de France, ensemble L'harmonie du mode: ou il a uaque par le
temps de douze ou quinze ans. Lequel pour la decoration de la
sacree couronne de France, & que les choses y contenues soient
notoires entre toutes nations, il seroit uolẽtiers imprimer. Mais
aussi il desyreroit, que attendu son labeur & exposition de temps
aultres que luy ne le peussent faire imprimer sans son cõge, licen-
ce, & permission. Nous humblement requerant sur ce luy impar-
tir nostre grace. Pource est il, que nous ces choses consyderees
inclinans a la supplication & requete dudict suppliant, a icelluy
auons permis & octroye, octroyons & permettõs de grace espe-
cial par ces presentes, que il puisse faire imprimer ledict liure par luy
cõpose, par telz libraires q̃ bon luy semblera: sans ce que iusques
au tẽps & terme de six ans aultres libraires ne psonnes qlz cõques
puissent imprimer, ne faire uẽdre lesdictz liures en nostre royaul-
me, pais, & seigneuries sans expres conge, licence, & permission
dudict maistre Symphorian Champier. Si uous mandons & com-
mettons par ces presentes, & a chascun de uous surce requis, que
de nostre present grace, conge, licence, permission, & octroy uous
faciez, souffrez, & laissez ledict maistre Symphorian Champier
ioyr & user plainement & paisiblement. En faisant inhibition &
defence de par nous, & par cry public, si mestier est, a tous librai-
res, & aultres personnes quelz cõques de nõ pendent ledict temps
de six ans imprimer ne faire imprimer, uẽdre ne exposer en uente
ledict liure en nostre royaulme, pays, & seigneuries sans le conge
& expres uouloir, & consentement dudit suppliant. Car ainsi nous
plaist il estre fait. Dõne a Lyon le XXV. iour de Iuing, Lan de
grace. M. CCCCC. XXXIII. & de nostre regne le dixneufiesme.

Par le Roy, a uostre relation

Des Landes

[Faint handwritten scribbles]

[Large handwritten flourish]

Dona

[Large, dense, circular scribble]

Epauquartos de facade
de po. de *[scribble]* *[scribble]*
Digo *[scribble]*